

HAVACILIK SAĞLIK TALİMATI (SHT-MED)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı havacılık personelinin sağlık muayene kurallarını ve bunların uygulama usullerini düzenlemek; uygulayıcı kamu, özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin özellikleri ile görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek, bu konudaki faaliyetleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat; sivil havacılık alanında sağlık sertifikası ve/veya raporu almış, alacak, temdit edecek veya yenileyecek kişileri, bu işlemleri gerçekleştirmekle yetkilendirilecek tabiileri ve bunlara eğitim veren veya bünyelerinde bulunduran kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 441 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine ve 31/01/2007 tarih ve 26420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Trafik Kontrol Hizmetleri Personeli Lisans Ve Derecelendirme Yönetmeliğine ve 02/06/2017 tarih ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 gereklilikleri esas alınmıştır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 4 -(1) Bu Talimatın hazırlanmasında, (AT) 2018/1139 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüne uygun olarak Sivil Havacılık Uçuş Ekibine Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 3 Kasım 2011 tarihli ve (AB) 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART-MED Başlıklı 4 no'lu Eki ve Hava Trafik Kontrolörlerinin Lisans ve Sertifikalarına Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 20 Şubat 2015 tarihli ve (AB) 2015/340 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART ATCO-MED Başlıklı 4 no'lu Eki dikkate alınmıştır.

Tanım Ve Kısaltmalar

MADDE 5 -(1) Bu Talimatta geçen;

a) Adil kültür: İnsanların emniyetle ilgili bilgileri güven içinde paylaşabildikleri ve paylaşmak için teşvik edildikleri ve ödüllendirildikleri, kabul edilebilir ve edilemez davranışlar arasındaki ilkesel ayrımın bilinir hale getirildiği, emniyetli düşünmeyi, sorgulamayı, rehavete karşı direnci, mükemmelliğe yönelişi, kişisel sorumluluğu ve kurum içi otokontrolü kapsayan bir yaklaşımı,

b) AeMC: Aeromedical Centre / Havacılık Tıp Merkezini,

c) Akademik tıbbi durum kanaati: Bu Talimat içerisinde yer almayan tıbbi gereklilikler hakkında Lisans veren otorite tarafından kabul edilebilir nitelikte bir ya da daha fazla sayıda uzman hekim tarafından, ilgili vakaya yönelik olarak, nesnel ve ayrımcılık gütmeyen ölçütlere dayanılarak, gerektiğinde havacılık operasyonları veya diğer uzmanlarla istişare içerisinde varılan kanaat anlamını,

ç) Amatör havacılık: Amatör havacılardan oluşan gerçek veya tüzel kişilerin, ticari ve mali

kazanç ile üçüncü kişilere ticari sayılabilecek hizmet verme maksadı olmaksızın, tescil sertifikasında kullanım amacı amatör havacılık olarak ifade edilen, tarihî ve silahlı kuvvetlerin hizmetinde bulunmuş hava araçları dahil olmak üzere, azami kalkış ağırlığı 2.000 kg ve altında olan, kompleks olmayan ve sadece kişisel ve amatör amaçlı kullanılan hava araçları veya amatör yapım hava araçları ile yürüttüğü havacılık faaliyetlerini,

d) AME: Aeromedical Examiner / Yetkilendirilmiş Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanını veya Uçuş Tabibini,

e) AMS: Aeromedical Section / Genel Müdürlükte faaliyet gösteren Hava Sağlık Birimini,

f) Araştırma: Bir sağlık sorununun mevcut olup olmadığını tespit etmek amacı ile adayın şüphelenilen patolojik durumunun muayeneler ve tetkikler vasıtasıyla değerlendirilmesini,

g) ATPL: Havayolu nakliye pilotu lisansını,

ğ) Bilgi yönetim sistemi (BYS): Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda; iş süreçlerini elektronik ortama taşıyarak etkinlik, verimlilik ve maliyet tasarrufu elde etmesini sağlamak, denetim görevini yerine getirmek, mevzuatlarda geçen belgeleri basmak, onay durumunu bildirmek, yeni iş anlayışı için gerekli kültürel değişimi gerçekleştirmek, ortak veri tabanı oluşturmak, Kurum içinde ve havacılık sektörü ile bilişim teknolojileri üzerinden iletişim sağlamak, raporlama ve istatistiki bilgi alabilmek ve dinamik web sayfaları için altyapı oluşturmak amacıyla kullanılan uygulamayı,

h) BPL: Balon pilot lisansını,

ı) CPL: Ticari pilot lisansını,

i) Çalışma ortamı değerlendirmesi: Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve istenen emniyetli performans düzeyine sahip olduğu değerlendirilen havacılık personeli için sağlık yönünden Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen uçuş tabibi ve hizmet sağlayıcısının gözetiminde görev yerinde özel durumuna yönelik beceri ve deneyiminin raporlandığı tıbbi değerlendirmeyi,

j) ÇOD: Çalışma ortamı değerlendirmesini,

k) Değerlendirme: Herhangi bir kişinin sağlık açısından uçuş ve göreve uygunluğu konusunda, söz konusu kişinin tıbbi açıdan geçmişine, gerçekleştirilmesi öngörülen sağlık muayenelerine ve gerekli görülen diğer muayenelere, EKG, tansiyon ölçümleri, kan testleri ve röntgen filmleri de dâhil olmak ancak bunlarla sınırlı kalmamak kaydıyla çeşitli tıbbi tetkiklere dayanılarak varılan kanaati,

l) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansını,

m) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,

n) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

o) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

ö) GMP: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında protokol yapılmasına bağlı olarak genel havacılık tıbbi alanında geçerli eğitimi almış Genel Müdürlük tarafından AeMC bulunmayan il sınırları içerisinde ihtiyaç duyulması halinde yetkilendirilebilir aile hekimini,

p) Hava sağlık birimi: Genel Müdürlük bünyesinde faaliyet gösteren Genel Müdürlük adına havacılık sağlık faaliyetlerini yürüten ve bu Talimatta yer alan görev, yetki ve sorumlulukların takip, kontrol ve koordinasyonunu sağlayan birimini,

r) Hava Trafik Kontrolörü: Hava trafik kontrolör lisansına haiz ve bu lisansa hizmet sağlayıcı kuruluş tarafından işlenmiş derece veya derecelerin verdiği yetkiler dahilinde doğrudan hava trafik kontrol hizmeti veren kişiyi veya iyi derecede İngilizce lisan bilgisine sahip, başarılı çalışmaları ile temayüz etmiş, hava trafik kontrolörü olarak en az 5 yıl dereceli çalışmış kişiler arasından, hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı seyrüsefer dairesi başkanlığı hava trafik müdürlüğünce oluşturulan en az üç kişilik komisyon tarafından yapılacak yazılı ve sözlü sınav ile seçilerek seyrüsefer dairesi başkanlığında görevlendirilen Sınıf 3 sağlık sertifikası kapsamına giren personeli,

s) Hava ve uzay hekimliği uzmanı; 26/04/2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinde geçen, havacılık ve uzay

faaliyet sahasında insanı etkileyen her türlü fiziksel-fizyolojik-psikolojik-sosyal etkenleri, bu etkilerin sonuçlarını, korunma yöntemlerini inceleyen, değerlendiren, patolojik süreçlerin tedavilerini yöneten ve tüm bu konularda araştırma faaliyetlerini yürüten Genel Müdürlükçe yetkilendirildiği takdirde HTEK lerde sivil havacılık tıbbi konusunda sağlık eğitimlerini veren, AeMCLerde havacılık personeli sağlık muayene ve değerlendirmelerini yapan, Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu faaliyetlerine katılan, 0.40 dersi Teorik Bilgi Öğretmenliği yapan, uzman tıp doktorlarını,

ş) Havacılık psikoloğu: Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu tarafından kabul edilen, Havacılık psikolojisi ve meslektaş destek programı konularını içeren en az 40 saatlik ders programına katılım sağladığını belgeleyen ve Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş klinik psikologları veya bu programa katılım sağlayan Psikiyatri uzmanı, Medikal Asesör, AME ve Yetkili Tabip sorumluluğunda psikolojik destek veren psikologları,

t) Havacılık tıbbi eğitimi: Havacılık tıbbi konusunda en az 60 saat temel ve 60 saat ileri düzeyde olmak üzere belirli muayene tekniklerini içeren teorik ve pratik eğitimi,

u) Havacılık sağlık muayenesi: Havacılık personeli veya adaylarının, lisans ve sertifikalarının verdiği hak ve yetkileri kullanabilmeleri için bu Talimat maddelerine göre başlangıçta, ihtiyaç duyulması halinde ve belirli aralıklarla tekrarlamaları gereken AME, Yetkili Tabip, OHMP ve GMP tarafından yapılan asgari fizik muayene ile başlayan sağlık muayenesini,

ü) Havacılık tıp merkezi: Havacılık personeli sağlık muayene ve değerlendirmelerinin yapılması için Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş, yetkili uçuş tabipleri ile havacılık personeli ve havayolu ile taşınan yolcu sağlığı konusunda ulusal ve uluslararası mevzuata uygun bilimsel kanıt, çalışma ve istatistiki araştırmalara dayanan görüş ve karar bildiren, yapılan havacılık sağlık muayenelerini Lisans veren otorite ile paylaşan kamu/özel kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait sağlık işletmelerinin bünyesinde kurulmuş birimleri,

v) HTEK: Genel Müdürlük tarafından yetki verilmiş havacılık tıbbi eğitim kuruluşunu,

y) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Örgütünü,

z) İHA pilotu: İşletici tarafından uçuşun idaresinden sorumlu olmak üzere tayin edilmiş, uçuş süresince İnsansız Hava Aracının her türlü harekâtında uçuş kontrollerini çalıştıran veya otonom operasyonunu planlayan ve takip eden kişiyi,

aa) İtiraz muayenesi: Bu Talimatta geçen herhangi bir sağlık sertifikası veya sağlık muayene raporuna sahip havacılık personeli ve adayı tarafından tekrarlanması istenen havacılık sağlık muayenelerini,

bb) Kaza-kırım: Uçuş hareketi esnasında, kişilerin tali nedenlerle veya kendi kendini veya birbirlerini yaralamaları veya uçuş ekibi ve yolcular için ayrılan yerler dışında saklanarak kaçak seyahat edenlerin yaralanmaları hariç olmak üzere, hava aracı içinde veya hava aracından kopan parçalar da dahil olmak üzere hava aracının herhangi bir parçasının çarpmasıyla veya hava basıncına maruz kalmak suretiyle yaralanması, motor ve aksesuarlarda meydana gelen arıza ve hafif hasarlar hariç olmak üzere hava aracının fiziksel yapısının veya performansının ve uçuş karakteristiğinin menfi yönde etkilendiği ve bunların değiştirilmesi veya tamirini gerektirecek derecede hasar ve arızalanması ve hava aracının kaybolması veya enkaza ulaşamayacak bir yere düşmesi ile sonuçlanan olayları,

cc) Kısıtlama: Herhangi bir sağlık sertifikasına, sağlık muayene raporuna ya da lisansa eklenen ve kısıtlama sahibinin mesleki imtiyazlarının tatbiki sırasında uyulması gereken kaydını,

çç) Kontrol muayenesi: Medikal Asesör, Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu, AME, Yetkili Tabip, GMP veya OHMP tarafından tekrarlanması istenen havacılık sağlık muayenelerini,

dd) LAPL: Hafif Hava Aracı Pilot Lisansını, Amatör Havacılık Pilot Lisansını,

ee) Lisans veren otorite: Lisansı veya sertifika tanzim eden ya da herhangi bir kişinin lisans veya sertifika tanzim etmesi için müracaatta bulunduğu devletin yetkili otoritesi veya kişinin henüz bir lisans veya sertifika başvurusunda bulunmadığı durumlarda AMS'yi,

ff) MPL: Çok ekip üyeli pilot lisansını,

gg) Medikal asesör: Genel Müdürlük bünyesinde çalışan, havacılık tıbbi konusunda gerekli eğitimi almış, ilk yardım, havadan hasta/yaralı tahliyesi, işyeri hekimliği, pilotaj, eğiticinin eğitimi

ve/veya TUT ve ÇOD konularında tecrübeli, askeri veya sivil havacılık alanında sağlık sertifikası ya da yerine geçen belge düzenlenmiş, havacılık sağlık muayenelerinin incelemelerini, ihtiyaç duyması halinde fizik muayene ile sertifikasyon ve havacılık sağlık muayene rapor işlemlerini gerçekleştiren uçuş tabibini,

ğğ) OHMP: T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında işyeri hekimlerinin havacılık personeline sertifika verebilmesi ile ilgili konuda protokol yapılır. Protokol yapılmasına müteakip genel havacılık tıbbi alanında geçerli eğitimi almış Genel Müdürlük tarafından AeMC bulunmayan il sınırları içerisinde ihtiyaç duyulması halinde yetkilendirilebilir işyeri hekimini,

hh) OML: Yalnızca nitelikli yardımcı pilot ile birlikte veya yardımcı pilot olarak geçerlidir,

ıı) OSL: Operational Safety Pilot Limitation/Operasyonel Emniyet Pilotu Sınırlamasını,

ii) PPL: Private Pilot Licence/Hususî Pilot Lisansını,

jj) Renk ayırt etme kabiliyeti: Adayın hava seyrüseferinde kullanılan renkleri kolaylıkla ayırt edebilmesi ve havacılıkta kullanılan renkli ışıkları doğru bir şekilde tanımlayabilmesi becerisini,

kk) Sağlık kurul kararı: Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen AeMC görüşüyle, ilgili vakaya yönelik olarak, nesnel ve ayrımcılık gütmeyen ölçütlere dayanılarak, gerektiğinde uçuş operasyonları veya diğer uzmanlarla istişare içerisinde varılan kararı,

ll) Sağlık kurulu: Dâhiliye, nöroloji, psikiyatri, göz hastalıkları, kulak burun boğaz hastalıkları uzmanları ve yetkili uçuş tabibinden oluşan Havacılık Sağlık Muayene kurulunu,

mm) Sağlık muayene raporu: AMS, AeMC, AME, yetkili tabip, GMP veya OHMP tarafından havacılık sağlık muayenesi neticesinde kabin ekibi üyesi, diğer havacılık personeli ve adaylarına verilen belgeyi,

nn) Sağlık sertifikası: Havacılık sağlık muayenesi sonrasında havacılık personeli ve adaylarına AMS, AeMC, AME, Yetkili Tabip veya GMP tarafından düzenlenebilen Sınıf 1, 2, 3 veya LAPL olarak isimlendirilen sağlık durumunu gösterir belgeyi,

oo) SHT-APAM: 16/04/2019 tarihli Kontrole Tabi Havacılık Personelinin Alkol ve Psikoaktif Madde Kontrollerine İlişkin Talimatı,

öö) SHY-6C: 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliğini,

pp) SHY-İPC: 29/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliği,

rr) SPL: Planör pilot lisansını,

ss) Temdit: Bir yetkinin veya onayın, geçerlilik süresi bitmeden veya izin verilen süre içerisinde gereksinimlerin yerine getirilmesi koşuluyla, sahibine sağladığı imtiyazların daha sonraki belirli bir periyoda kadar uzatılmasını,

şş) Tıbbi uçuş testi: Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve istenen emniyetli performans düzeyine sahip olduğu değerlendirilen havacılık personeli için sağlık yönünden Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen hekim gözetiminde özel durumuna yönelik beceri ve deneyiminin raporlandığı uygulamalı uçuş testini,

tt) TUT: Tıbbi Uçuş Testini,

uu) UPL: Çok hafif hava aracı pilotu lisansını,

üü) Yenileme: Bir yetkinin veya onayın geçerlilik süresinin sona ermesi sonucu, gereksinimlere uyulması koşuluyla, sözü edilen yetki veya onayın süresinin daha sonraki belirli bir periyoda kadar yeniden düzenlenmesini,

vv) Yeterlilik değerlendirmesi: Bir AME, yetkili tabip, GMP ve OHMP adayının yetkilerinin verilmesi, temdidini ya da yenilenmesi için uygulamaya yönelik havacılık sağlık muayene bilgilerinin Medikal Asesörce kontrolünü,

yy) Yetki: Özel koşulları, imtiyazları veya sınırlandırmaları belirten kaydını,

zz) Yetkilendirme: Genel Müdürlük tarafından ilgili koşulları karşılayan gerçek ve tüzel kişilere belirli bir amaca yönelik verilen imtiyazı,

aaa) Yetkili Tabip: Genel Müdürlük tarafından gerek görülmesi halinde OHMP, GMP, kısmen AME yetkilerini icra edebilen, lisans veya sertifika başvuru sahiplerinin ilk ve yenileme muayeneleri hariç sağlık muayenelerini yapmak ve Sınıf 2, 3 ve LAPL sağlık sertifika ve raporlarını düzenlemek amacıyla Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş, havacılık tıbbi alanında geçerli eğitim almış tıp doktorlarını,

bbb) Yetkili uçuş tabibi: Havacılık tıbbi alanında geçerli eğitimi almış, koruyucu hekim olarak AMS, Havacılık işletmeleri veya Genel Müdürlük tarafından yetkili bir Havacılık Tıp Merkezinde görev yapan, havacılık personeli sağlık muayenelerinin ve değerlendirmelerinin yapılmasından sağlık sertifika veya sağlık muayene raporlarının düzenlenmesinden sorumlu olan, Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş tıp doktorlarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hava Sağlık Birimi (AMS)

Genel

MADDE 6 -(1) Genel Müdürlük adına koruyucu hekimlik bakışı ile havacılık sağlık faaliyetlerini yürüten ve bu Talimatta yer alan görev, yetki ve sorumlulukların takip, kontrol ve koordinasyonunu sağlayan Hava Sağlık Birimi, tercihen kadrosunda havacılık tıbbi konusunda eğitim almış Medikal Asesör tarafından yönetilir ve havacılık tıbbi konusunda eğitim almış tıp doktorları istihdam edilir.

Hava Sağlık Birimi Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 7 -(1) Hava Sağlık Birimi;

a) Havacılık sağlık muayenesi yapacak AeMC, AME ve gerek görülmesi halinde OHMP, GMP ve yetkili tabipleri yetkilendirir, denetleme ve değerlendirilmesini sağlar.

b) Havacılık sağlık muayenelerinin planlama ve koordinasyonunu sağlar. Muayene ve raporların 2018/1139 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüne uygun olarak Sivil Havacılık Uçuş Ekibine Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 3 Kasım 2011 tarihli ve 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART- MED Başlıklı 4 no'lu Eki ve Hava Trafik Kontrolörlerinin Lisans ve Sertifikalarına Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 20 Şubat 2015 tarihli ve 2015/340 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART ATCO-MED başlıklı 4 no'lu Eki ile AMC kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri ve GM yönlendirici notları Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 ve bu Talimat hükümlerine uygunluğunu denetler ve ilgili düzenlemeleri yapar. Bu raporları toplar, tasnif eder ve arşivler.

c) Eski muayene raporlarını, muayene yapacak AeMC/AME, Yetkili Tabip, GMP, OHMP ve Genel Müdürlükçe izin verilmesi halinde diğer otoritelerin kullanımına açık tutar. AMS, ilgili kurumlarla gerekli teması kurarak söz konusu raporları temin eder. Bu raporları daha sonraki muayenelerde yararlanılmak üzere tasnif ederek arşivler.

ç) AeMC, AME, Yetkili Tabip, OHMP ve GMP'nin her türlü sertifika ve rapor sahibine ait tıbbi uygunlukta azalma, geçici elverişsizlik, belirlenen kısıtlama ve elverişlilik kararları dışında kalan durumlarda ve yetkisini aşan konularda ilgili havacılık personeli hakkında uçuşa veya göreve uygunluk yönünden değerlendirmeleri yapar. Sınıf 1, 2 ve 3 sağlık sertifika sahipleri hakkında kalıcı elverişsizlik kararları verir.

d) Tartışmalı konular veya itirazların varlığı halinde konuyu bu alanda belirlediği tecrübeye,

uzmanlara ve ileri teknik donanıma sahip itiraz ve kontrol muayenesi yapan havacılık tıp merkezleri ve ilgili birimlerle değerlendirerek, Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu ve/veya ICAO ile EASA'nın ilgili komitelerinden görüş ister.

e) AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP eğitimi için gereken kurs ve eğitimi verebilecek havacılık tıbbi eğitim kurumlarını yetkilendirir ve denetler.

f) Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi yapılmasını isteyebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetkili Tabip

Yetkili tabiplere özgü gereklilikler

MADDE 8 -(1) Havacılık tıbbi eğitimi alan Yetkili Tabipler, SHY-6C Yönetmeliği ve bu Talimatta belirtilen görev ve sorumlulukları icra ederler.

(2) AeMC bulunan iller ve bunların komşu illeri hariç olmak üzere havacılık sağlık muayenesi yapılmasına ihtiyaç duyulan illerde detaylı gerekçeleri ile ilk başvuran Yetkili Tabip adayını, havacılık tıbbi eğitimi almış olması ve başvuru tarihinden önceki 3 yıl içerisinde en az 30 havacılık sağlık muayenesi icra etmiş olması şartı ile Genel Müdürlük tarafından en fazla iki yıl süresince yetkilendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu

Komisyon üyeleri

MADDE 9 -(1) Genel Müdürlüğün havacılık tıbbi alanındaki düzenlemelerine ve ihtilaflı tıbbi konularda nihai kararların verilmesinde yardımcı olmak amacıyla bir danışma komisyonu olarak Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu teşkil edilir.

(2) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu tamamını tıp doktoru olan ve Genel Müdürlükçe seçilen dokuz üyeden oluşur. Adaylar Genel Müdürlük tarafından Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanlığı bulunanlar ve/veya Üniversite öğretim üyeleri arasından, AeMC sağlık kurullarında görev alan veya 0.40 dersi Teorik Bilgi Öğretmenliği için yetkilendirilen kişilerden, AME'ler ve AMS'de Medikal Asesör olarak çalışan kişiler arasından seçilir. Komisyon Genel Müdürlük tarafından atanan asil ve yedek üyelerle, Genel Müdür veya İlgili Genel Müdür Yardımcılığına bağlı olarak görev yapar.

(3) Üyeler ve Yedek üyeler tercihen havacılık tıbbının temel dallarından birinde uzmanlığı olan kişiler, havacılık tıbbi eğitime sahip veya Havacılık Sağlığı ile ilgili konularda kesintisiz 3 (üç) yıl Sınıf 1 Sağlık sertifikası düzenleme yetkisi bulunan kişiler arasından 9 üye ve azami 9 yedek üye olacak şekilde seçilir.

Komisyonun işleyişi

MADDE 10 -(1) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu üyeleri başvuru dilekçelerini Genel Müdürlüğe sunduktan sonra Genel Müdürlük kararı ile üç yıllık bir süre için atanırlar. Görev süresi yenilenebilir. Hava Sağlık Birim Sorumlusu komisyon başkanıdır. Genel Müdürlük kararı ile ikinci başkan belirlenir. İkinci başkan, komisyon görüşü alınmayan Hava Sağlık Birimi kararlarına itiraz halinde veya başkanın bulunmadığı ya da mazeretli olduğu durumlarda komisyon başkanlığı görevini yürütür. Sivil Havacılık Sağlık Komisyonunun herhangi bir üyesi görev süresi dolmadan görevinden

ayrılırsa bu Talimatın 9uncu maddesinin 3üncü fıkrasında belirtilen koşullar dahilinde yerine eksik kalan görev süresinin sonuna kadar geçerli olmak üzere toplantılara katılım durumu gözetilerek yedek üyeler arasından atama yapılır.

(2) Komisyon toplantı ve karar yeter sayıları beş (5) tir ve komisyon üyelerinden aksi bildirilmediği sürece 5 (beş) işgünü içerisinde elektronik ortamda kararlarının bildirilmesi istenir. Görüşmeler kapalı oturumda yapılır. Sivil Havacılık Sağlık Komisyonunun üyeleri, her oturuma başkan tarafından şahsen çağrılır ve Genel Müdürlükçe bildirilen ve belirlenen şekilde toplantı ve gündemine ilişkin işlem yapması ve komisyon görüşünü oluşturacak kararını bildirmesi istenir.

(3) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu başkanı tarafından Komisyon görüşü veya önerisiyle, Komisyon alt grupları oluşturulabilir. Komisyon üye ve yedek üyeleri kurulan alt gruplarda görev alır. Komisyon başkanı oluşturulan alt gruplara konunun uzmanı en az 3(üç) uzman doktor görevlendirmesi ile alt grup başkanını belirler ve alt grup başkanı ihtiyaç olması halinde , öncelikle AeMC'lerde havacılık sağlık muayenesine katılan ve sağlık kurulunda imzası bulunan hekimlerden ve belirlediği danışmanlardan destek alır. Komisyon tarafından bildirilen süre içerisinde alt grup başkanı alt grup kararını Komisyon başkanına bildirir. Komisyon alt gruplarında karar yeter sayısı üye, yedek üye ayırımı yapılmaksızın alt grup üye sayısının salt çoğunluğudur, eşitlik halinde karar Komisyon tarafından verilir. Alt gruplar tarafından alınan her karar elektronik ortamda Komisyon görüşüne sunulur ve 5 işgünü içerisinde komisyon karar yeter sayısı ile aksi yönde gerekçeli karar bildirilmemişse komisyon alt grup kararı komisyon kararı olarak dikkat alınır.

(4) Komisyon başkanı ve üyeleri tam bir bağımsızlık ve tarafsızlık içerisinde görev yaparlar. Komisyon başkanı ve üyeler komisyona ve vakalarına dair görüşürken, kurul dışındaki faaliyetleri dolayısıyla daha önceden öğrendikleri veya kendilerinin aldığı bir kararla ilgili görüşme ve oylamalara katılmaktan imtina ederler. Bu şekilde toplantıya katılmaktan imtina edildiği durumlar toplantı karar yeter sayısının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(5) Komisyon, olağan durumlarda, toplantılarda belirlenen ve gerek duyulduğunda yine toplantılarda alınan kararlarla sıklığı değiştirilen aralıklarla toplanır. Olağan dışı durumlarda üst yönetim ya da komisyon üyeleri tarafından toplantı talep edilir ve tüm üyelerin bilgilendirilmesi ile ek toplantılar yapılabilir. Toplantıların duyurusu, takibi, kayıt altına alınması ve raporlanması Komisyon Başkanı tarafından yapılır.

(6) Bu Talimatın 11 inci maddesinde belirtilen konularda başvuruda bulunan kişilere, taleplerinin inceleneceği oturumun tarih aralığı bildirilir. Bu kişiler, Komisyon önünde görüşlerini açıklama talebinde bulunabilirler, komisyonun oy çokluğuna göre bu talep dikkate alınır, talep kabul edilirse toplantının kesin tarihi bu kişilere bildirilir. Kişi ilgili tarihte toplantıya katılmamışsa oy çokluğu ile karar alınması halinde bir defaya mahsus toplantı tarihi değiştirilebilir. Toplantılarda alınan kararlar Genel Müdürün veya Genel Müdür Yardımcısının onayına sunulur ve onayın ardından ilgili havacılık personeli veya işletmesine Komisyon Başkanı tarafından resmi bildirim yapılır.

ÜYELER

Hava Sağlık Birim Sorumlusu
Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanı (başvuru yoksa Uçuş tabibi)
Yetkili Uçuş Tabibi
Yetkili Uçuş Tabibi
Dâhiliye Uzmanı
Göz Hastalıkları Uzmanı
KBB Hastalıkları Uzmanı
Nöroloji Uzmanı
Psikiyatri Uzmanı

GÖREVLERİ

Komisyon Başkanı
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye
Üye

(7) Son 1 (Bir) yıllık takvim boyunca etkinlik şeklinde bildirilen SHSK toplantılarının yarısından fazlasına mazeretsiz katılım sağlamayan yada gündemi hakkında görüş bildirmeyen asil veya yedek üyeler bir daha alınmamak üzere SHSK üyeliğinden çıkarılır. Geçmişte Genel Müdürlüğümüzce Yetkilendirilen ama yetkili bir AeMC' de çalışmayan üyelerin katılım sağladığı ve

görüş bildirdiği her bir SHSK toplantısı karşılığında bu üyelere yeniden yetkilendirme yapılacağı durumlarda MED.D.015 (d)maddesi gereği lisans veren otorite gözetiminde bir gün çalışmış ve ayrıca 3 ay Sınıf 1 yetkili AME gibi hizmet vermiş sayılır.

Komisyonun görev alanları

MADDE 11 -(1) Havacılık Personelinin çalışma elverişliliğini ilgilendiren salgın hastalık verilerini analiz eder, zarar görme risklerinin azaltılmasına yönelik uçuş emniyetini etkileyen tıbbi sorunlarını inceler ve ilgili kurum ve kuruluşlarla eşgüdüm sağlar.

(2) Havacılık Personeli ve adaylarının havacılık sağlık muayenesi sırasında farklı AeMC'lerde düzenlenen Geçici veya Kalıcı Elverişsizlik raporları hakkında ve ilgili süreler konusunda tavsiye niteliğinde görüş açıklar.

(3) Bu talimatta yetki gereklilikleri bildirilen kişilerin ve havacılık personeli ile adaylarının havacılık sağlık muayeneleriyle ilgili kararlara itirazları hakkında tavsiye niteliğinde görüş açıklar.

(4) Genel Müdürlüğün Havacılık Sağlığını ilgilendiren mevzuat ve kaynak dökümanlarının hazırlanması sırasında görüş açıklar.

a) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

b) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

c) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

ç) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

(5) Komisyon üyesi hekimlerden ikisinin olumlu görüşü alınarak bir havacılık personelinin elverişliliğiyle ilgili havacılık personelinin çalıştığı işyeri sorumlu yöneticisi tarafından iletilen talebin kararı konusunda nihai hükmün verilmesi amacıyla Hava Sağlık Birim Sorumlusu Sivil Havacılık Sağlık Komisyonuna başvurabilir.

(6) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu Başkanı, Komisyon tarafından alınan kararların sonuçlarını da göz önünde bulundurarak sağlık sertifikalarını ve raporlarını imzalama yetkisine sahiptir.

(7) Hava Sağlık Birim Sorumlusu, bir havacılık personelinin kuşku uyandıran tıbbi durumundan dolayı can ve mal güvenliği açısından yakın bir tehlikenin belirttiği hallerde, resmi bildirim üzerine ilgili personelin sağlık belgesine en fazla iki ay süresince askıya alınmasına karar verebilir. Bu durumda, ilgili personelin tıbbi elverişliliği konusunda nihai kararın alınması için Sivil Havacılık Sağlık Komisyonuna başvurabilir.

(8) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonuna, bu Talimatın yürürlük tarihi öncesi konular veya vakalar hakkında 01.09.2020 tarihinden sonra başvurulamaz. Komisyon tarafından konu ve benzer vakalar hakkında daha önce tavsiye niteliğinde bir görüş bildirilmişse aynı konu ve benzer vakalar için komisyona yeniden başvuru yapılamaz. Nihai karar Hava Sağlık Birimi tarafından verilir.

(9) 15/05/1987 tarih ve 19461 sayılı resmi gazetede yayınlanan Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa uygun teşkil edilen etik kurul onayı alınan bilimsel yayın/araştırma için Genel Müdürlük otomasyon kayıt sisteminde arşivlenen havacılık personeline ait sağlık verilerinin kullanılabilme şartları, izinleri ve çıktıları hakkında Genel Müdürlüğe tavsiye niteliğinde görüş verir.

(10) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

(11) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Havacılık Personeli

Sağlık raporları

MADDE 12 -(1) Bu mevzuat ve eklerinde geçmeyen ama Genel Müdürlük veya havacılık işletmeleri tarafından havacılık sağlık muayenesi istenen personelden aksi belirtilmedikçe AeMC'ler

ile AeMC bulunan iller ve bunların komşu illeri hariç olmak üzere AME ve yetkili tabiplerin sorumluluğunda tam teşekküllü hastanelerden, alınacak fiziksel, zihinsel iyilik halini gösterir, tanımlı görevlerini yapmalarında MED.C.020 ve AMC1. MED.C.025 maddeleri emsal alınarak sağlık yönünden sakınca olmadığını bildiren sağlık raporu istenir. Bu rapor her beş (5) yılda bir yenilenir.

(2) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

ALTINCI BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

İstisnai ve Özel Durumlar

MADDE 13 -(1) Bu Talimat ve Ek'inde belirtilen hususlarda, arama ve kurtarma faaliyetleri, sel, yangın, deprem gibi doğal afetler, acil halk sağlığını ilgilendiren salgın hastalıklar ve mücbir sebeplerde, bu Talimat ve Ek'inde zorunlu kılınan muayene sayıları, tecrübe gereksinimleri ve Genel Müdürlük hizmet tarifesinde belirtilen ücretlendirmeler ile ilgili hususlarda belirtilen şartlar aranmaksızın bir (1) yılı aşmamak üzere Genel Müdürlüğün izni ile istisnai uygulamalar yapılabilir.

(2) Bu talimat ve Ek'inde geçmeyen hususlarda Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 ve EASA tarafından yayımlanan kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri (AMC) ve yönlendirici notları (GM) Genel Müdürlükçe aksi belirtilmedikçe aynen kabul edilir ve uygulanır. Genel Müdürlük tarafından belirtilen kaynak dökümanlar kullanılır.

(3) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

(4) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

Gözetim ve denetim

MADDE 14 -(1) Genel Müdürlük bu Talimat ve Eki hükümlerinin uygulanmasına yönelik denetim yapmaya yetkilidir.

(2) AeMC başkanları, AME, GMP, OHMP ve Yetkili Tabipler bu Talimat ve Ek'inde sunulan Havacılık Sağlık Gerekliliklerine dair çeşitli nedenlerle gerçekleşen uyumsuzlukları veya ihlalleri Genel Müdürlüğe 7 (yedi) iş günü içerisinde resmi yazı ile bildirir.

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 15 -(1) Bu Talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan gerçek ve tüzel kişiler hakkında 2920 Sayılı Kanun'un 143'üncü Maddesi ve/veya SHY-İPC gereğince gerekli idari para cezası uygulanır.

(2) 29/09/2015 tarihli Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatında belirtilen bulgu seviyeleri ve kusur derecesi de göz önünde bulundurularak bu Talimat hükümlerine aykırı hususların devamı ve/veya tekrarı halinde ayrıca;

a) Bulgunun birinci seviyede olması ve verilen süre içerisinde giderilememesi durumunda yetki iptal işlemi gerçekleştirilir.

b) İlgilinin belgesi veya sertifikası ile kazandığı imtiyazlar azami 6 (altı) ay süre ile askıya alınır. Sahtecilik şüphesi bulunduğu durumlarda ilgilinin belgesi veya sertifikası ile kazandığı imtiyazlar şüphenin giderilmesi veya kesinleşmesine kadar askıya alınır ve kesinleşmesi durumunda kesinleşme tarihinden itibaren bir (1) yıl süre ile yeniden belge veya sertifika düzenleme işlemi yapılmaz.

c) Mevzuatta geçen uygulamalara aykırı işlem yapılmasına bağlı verilen yetkilerin 1 (bir) defa askıya alınması durumunda verilen yetki için yeniden yetki askı işlemi gerektiren durumda yetki iptal işlemi uygulanır.

ç) AeMC'lerin BYS uygulamasında yaptığı işlemler, uçuş emniyetini doğrudan ilgilendiren menfi hususlar istisnai olmak üzere, SHY-SMS Yönetmeliğinde geçen Adil Kültür yaklaşımı içerisinde değerlendirilir. AeMC gönderimleri ile Hava Sağlık Birimince yapılan kontrollerde ilgili

AeMC tarafından benzer hatanın belli bir oranda tekrarlandığının tespiti halinde ise ilgili merkez ve merkezler hakkında idari tedbir alınacaktır.

(3) Bu Talimat Ek'inde yer alan MED.D.025 maddesine göre AME, Yetkili Tabip, OHMP ve GMP belgeleri azami 6 (altı) ay süre ile askıya alınır.

(4) Yetkili oldukları süre boyunca bu Talimat Ek'inde yer alan MED.D.025 maddesine göre yetkileri askıya alınan AME, Yetkili Tabip, OHMP ve GMP için yetki askı tarihinden itibaren en az 6 (altı) ay süresince yeniden yetkilendirme işlemi yapılmaz.

Hasta Mahremiyeti

MADDE 16 -(1) Havacılık işletmesinin bünyesinde sadece havacılık tıbbi eğitimi almış hekim olması durumunda bu hekimler adına BYS uygulamasında kendi işletmesinde görev alan havacılık personelinin sağlık muayene kayıtlarını görebilecek şekilde kullanıcı tanımlaması yapılır ve Genel Müdürlükçe tıbbi gizlilik sözleşmesi yapılan bu hekimler aracılığı ile işletmede çalışan havacılık personelinin tıbbi uygunluk durumu hakkında işletme ile her türlü resmi yazışma gerçekleştirilir.

(2) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 -(1) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 17 -(1) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

Yürürlük

MADDE 18 -(1) Bu Talimatta yapılan değişiklikler:

a) Sınıf 3 sağlık sertifikası ve Yetkili Tabip, OHMP veya GMP yetki belgesinin tanzimine ilişkin gereklilikler 01/11/2020 tarihinde,

b) Sınıf 3 sağlık sertifikası ve Yetkili Tabip, OHMP veya GMP yetki belgesinin tanzimine ilişkin gereklilikler dışında kalan değişiklikler, bu Talimatın yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 -(1) Bu Talimat hükümlerini Genel Müdür yürütür.

EK HAVACILIK SAĞLIK GEREKLİLİKLERİ

1)İşbu EK'te belirtilen gerekliliklere ek olarak Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 ve ICAO 8984 Havacılık Tıbbi El Kitabı sağlık gereklilikleri ve Sınıf 1, 2, LAPL ve kabin ekibi sağlık muayene raporu gereklilikleri için 3 Kasım 2011 tarihli ve 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART-MED Başlıklı 4 no'lu Eki ve Sınıf 3 için 20 Şubat 2015 tarihli ve 2015/340 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART ATCO-MED Başlıklı 4 no'lu Eki ile kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri (AMC) ve yönlendirici notları (GM)'ne ayrıca bakılmalıdır.

ALT BÖLÜM A - Genel Gereklilikler

KISIM 1 - Genel hususlar

Tıbbi gizlilik ve deontoloji

MED.A.015

Sağlık muayenelerine, değerlendirmelerine, sağlık sertifikası ve sağlık muayene raporu düzenleme süreçlerine müdahil olan Medikal Asesör, AME, Yetkili Tabip, GMP, OHMP ve tüm görevliler hasta - doktor mahremiyeti ve tıbbi gizliliğini her koşul altında korunmasından ve tıbbi deontoloji bakımından 24/03/2016 tarih ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 19 Şubat 1960 tarih ve 10436 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tıbbi Deontoloji Tüzüğü ve bu Talimata göre sorumlu ve yükümlüdür.

Tıbbi uygunlukta azalma

MED.A.020

a)Aşağıda belirtilen durumlarda Lisans ve sertifika sahipleri lisans ve sertifikalarının imtiyazlarını ve ilgili yetkileri tatbik edemez ve Öğrenci pilotlar yalnız uçamazlar:

- 1)Sağlık durumlarında, bu imtiyazları emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engelleyecek herhangi bir bozulma tespit etmeleri halinde,
- 2)İlgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel reçeteli ya da reçetesiz bir ilaç veya kanunen yasak olan bir maddeyi kullanmaları halinde,
- 3)Uçuş emniyetini tehlikeye düşürebilecek tıbbi tedavi, cerrahi tedavi veya sair tedavi görmeleri halinde.

b)Ayrıca, lisans ve sertifika sahipleri aşağıda belirtilen durumlarda vakit kaybetmeksizin bir AeMC, AME, Yetkili tabip, GMP veya OHMP'ye başvurmalıdırlar:

- 1)Herhangi bir cerrahi operasyona ya da invaziv müdahaleye maruz kaldıkları takdirde,
- 2)Herhangi bir ilacı düzenli olarak kullanmaya başladıkları takdirde,
- 3)Uçuş ekibi üyesi veya Hava Trafik Kontrolörü olarak görevlerini yapmayı engelleyici önemli bir yaralanmaya veya sakatlanmaya maruz kaldıkları takdirde,
- 4)Uçuş ekibi üyesi veya Hava Trafik Kontrolörü olarak görevlerini yapmayı engelleyici önemli bir hastalıktan muztarip oldukları takdirde,
- 5)Gebe oldukları takdirde,
- 6)Herhangi bir hastanede veya sağlık kliniğinde yatırıldıkları takdirde,
- 7)İlk kez düzeltici merceğe ihtiyaç duyduklarında.

c)Bu durumlarda:

- 1)Sınıf 1, 2 veya 3 sağlık sertifikasına sahip olan kişilerin varsa Yetkili Tabip veya AME'sine bildirim yapılarak bir AeMC'ye başvurusu gerekmektedir. AeMC veya AME lisans sahibinin sağlık açısından uçuşa uygunluğunu muayene eder ve sağlığının imtiyazlarını yeniden tatbik etmeye uygun olup olmadığına karar verir,
- 2)LAPL sağlık sertifikalarına sahip olan kişilerin söz konusu sağlık sertifikasını imzalamış olan AeMC'ye AME'ye veya Yetkili Tabibe başvurusu gerekmektedir. AeMC, AME veya Yetkili tabip lisans sahibinin sağlık açısından uçuşa uygunluğunu muayene eder ve sağlığının imtiyazlarını yeniden tatbik etmeye uygun olup olmadığına karar verir,

d)Kabin ekibi üyeleri sağlık açısından uçuşa uygunluklarında emniyet ile ilgili görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmelerine mani olabilecek herhangi bir bozulma tespit ettiklerinde hava aracında herhangi bir görev ifa etmez ve kabin ekibi onaylarının imtiyazlarını tatbik etmezler,

e)Ayrıca yukarıda (b) (1) ila (b) (7) bentleri arasında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine maruz kalmaları durumunda, kabin ekibi üyeleri ve bu Talimatın 12. maddesinde belirtilen diğer havacılık personeli duruma bağlı olarak havacılık işletmesinde asgari olarak temel havacılık tıbbi eğitimi almış bir işyeri hekimine, OHMP'ye, Yetkili Tabibe, AME'ye veya AeMC'ye danışacaklardır. OHMP, Yetkili Tabip, AME, veya AeMC ise kabin ekibi üyesinin ve diğer havacılık personelinin sağlık açısından uçuş ve/veya göreve uygunluğunu muayene eder ve sağlığının emniyet ile ilgili görevlerini yeniden üstlenmeye uygun olup olmadığına karar verir.

AeMC, AME, OHMP, GMP ve Yetkili Tabip yükümlülükleri

MED.A.025

a)Sağlık muayenelerini veya değerlendirmelerini icra ederken AeMC, AME, GMP, OHMP ve Yetkili Tabibin:

- 1)Kişiyle herhangi bir dil engeli olmaksızın iletişim kurulabilmesini sağlaması,
- 2)Kişiyi, tıbbi açıdan geçmişi ile ilgili olarak eksik, tutarsız veya yanlış bilgiler vermesinin sonuçları hakkında bilgilendirmesi gerekmektedir.
- 3)Başvuru sahibi tıbbi öyküsüyle ilgili eksik, kusurlu veya yanlış beyanda bulunursa, Lisans veren otorite ve AMS'yi bilgilendirir, bu bilgilendirmeyi işletme yetkilileri de yapabilir.
- 4)Başvuru sahibi işlemin herhangi bir aşamasında sertifika veya sağlık muayene raporu başvurusunu geri çekerse, aynı gün AMS'yi "muayene terk edildi" olarak bilgilendirir.

b)Sağlık muayenesinin ve/veya değerlendirmesinin ardından AeMC, AME, GMP, OHMP ve Yetkili Tabip:

- 1)Kişiyi sağlığının uçuşa veya göreve uygun olduğu ya da olmadığını bildirmeli veya duruma bağlı olarak kişiyi lisans veren otoriteye, AMS'ye, AeMC'ye ya da AME'ye sevk etmelidir.
- 2)Uçuş eğitimi, lisans veya kabin ekibi onayı imtiyazlarının tahdidine yol açabilecek her türlü kısıtlamayı kişiye bildirmelidir.
- 3)Kişinin sağlığının uçmaya uygun bulunmaması halinde, kişiye kontrol veya itiraz muayene hakkına sahip olduğunu hatırlatmalıdır.
- 4)Sağlık sertifikası veya sağlık muayene raporu için başvuran kişiler bağlamında, detaylı değerlendirme sonucunu içeren imzalı ya da elektronik olarak tasdik edilmiş bir karar yazısını, muayene belgeleri ve sağlık sertifikasının veya sağlık muayene raporunun sureti ile birlikte 5 iş günü içerisinde lisans veren otoriteye ve AMS'ye göndermelidir.
- 5)Başvuru sahibini, MED.A.020 maddesinde belirtildiği üzere, tıbbi uygunlukta azalma durumundaki sorumlulukları hakkında bilgilendirir.

c)Havacılık sağlık muayenelerinin gerçekleştirilmesi ve AMS ye danışılan durumlar ile SHSK görüşü, TUT ve ÇOD istenilen durumlar Genel Müdürlük tarafından bildirilen şekilde yapılır.

d)AeMC'ler, AME'ler, GMP'ler, OHMP'ler ve Yetkili Tabipler bu Talimat uyarınca icra edilen sağlık muayenelerini ve değerlendirmelerini ve bunların sonuçlarına ilişkin kayıtları ulusal mevzuata uygun bir şekilde tutacaklar ve özellikle her sertifika muayenesinde Havacılık Sağlık Sertifikası Başvuru Formu ve Sağlık Sertifika Muayene Raporu ile Kabin Ekibi ve Diğer Havacılık Personeli Sağlık Muayene Başvuru Formunun eksiksiz doldurulmasını sağlayacaklardır.

e)Sağlık sertifikasyonu, muayene raporu düzenlenmesi, gözetim, denetim ve/veya yönetim için gerekli görülmesi halinde, AeMC'ler, AME'ler, GMP'ler, OHMP'ler ve Yetkili Tabipler talep edildiğinde, tüm sağlık kayıtlarını ve raporlarını AMS'ye sunacaktır.

KISIM 2 - Sağlık sertifikası gereklilikleri

Sağlık sertifikası gereklilikleri

MED.A.030

a)Öğrenci pilotlar ilgili lisans için gerekli olan geçerli bir sağlık sertifikasına sahip olmadan yalnız uçmayacaklardır.

b)SHT- FCL'e uygun lisans başvuru sahiplerinin ilgili lisans imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik edebilmeleri için bu Talimat kapsamında düzenlenmiş bir sağlık sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.

c)Hafif Hava Aracı Pilotu Lisansına (LAPL) veya Çok Hafif Hava Aracı Pilotu Lisansına (UPL) müracaat eden ya da sahip olan kişilerin en azından bir LAPL sağlık sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.

d)Hava trafik kontrolörü lisansı veya öğrenci hava trafik kontrolörü lisansına müracaat eden başvuru sahipleri Sınıf 3 sağlık sertifikasına sahip olmalıdır.

e)Hususi Pilot Lisansına (PPL), Planör Pilotu Lisansına (SPL) ya da balon pilotu lisansına (BPL), İHA 2 ve İHA 3 Pilotu Lisansına müracaat eden ya da sahip olan kişilerin en azından Sınıf 2 sağlık sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.

f)SPL veya BPL'ye müracaat eden ya da sahip olan ve ticari planör ya da balon uçuşlarına müdahil olan kişilerin en azından Sınıf 2 sağlık sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.

g)İHA 2 ve İHA 3 Pilotu Lisansına, PPL'ye ya da LAPL'ye gece uçuşu yetkisinin de eklenmesi durumunda lisans sahibinin renk ayırt etme kabiliyetine sahip olması gerekmektedir.

h)Ticari pilot lisansına (CPL), çok ekip üyeli pilot lisansına (MPL) ya da havayolu nakliye pilotu lisansına (ATPL) müracaat eden ya da sahip olan kişilerin 1. sınıf sağlık sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.

ı)PPL'e veya LAPL'a aletli uçuş yetkisinin eklenmesi durumunda, lisans sahibinin Sınıf 1 sağlık sertifikasına sahip olan kişiler için gereken periyotlara ve standartlara uygun olarak, saf ton odyometri muayenesinden geçmesi gerekir.

i) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

i)Genel Müdürlük tarafından düzenlenmiş geçerli bir lisans ve sertifikasına sahip olan havacılık personelinin ilgili lisans veya sertifikasına yönelik bu Talimat uyarınca düzenlenmiş sadece bir sağlık sertifikası veya sağlık muayene raporuna sahip olmaları gerekir. Bu Talimat uyarınca düzenlenmeyen sertifika ve sağlık muayene raporları ile ilk havacılık sağlık muayeneleri hariç havacılık sağlık muayenesi başlatılamaz.

Sağlık sertifikası başvurusu

MED.A.035

a)Sağlık sertifikası başvuruları Genel Müdürlük tarafından bildirilen şekilde yapılmalıdır.

b)Sağlık sertifikasına başvuran kişiler duruma bağlı olarak AMS'ye, AeMC'ye, AME'ye, GMP'ye veya Yetkili Tabibe aşağıdaki bilgi ve belgeleri sunmalıdırlar:

1) Kimlik belgesi (T.C. Nüfus Cüzdanı veya Pasaport/Ehliyet),

2) Aşağıdaki hususları içeren imzalı bir beyanı:

i) Tıbbi açıdan geçmişlerine yönelik tıbbi bulguları,

ii) Daha önce sağlık sertifikası muayenesine tabi tutulup tutulmadıklarını ve tabi tutulmuşlar ise bu muayenenin kimin tarafından gerçekleştirildiğini ve sonucunu,

iii) Kısıtlamalı uçuşa elverişlilik durumu olup olmadığını, sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıklarının tespit edilmiş olup olmadığını ya da sağlık sertifikalarının askıya alınmış ya da iptal edilmiş olup olmadığını,

c) Sağlık sertifikasının temdidini ya da yenilenmesi için başvuran kişilerin en son sahip oldukları sağlık sertifikasının aslını ihtiyaç duyulması halinde muayene evrağını muayene öncesinde AeMC'ye, AME'ye, GMP'ye veya Yetkili Tabibe ibraz etmeleri gerekmektedir.

Sağlık sertifikalarının tanzimi, temdidini ve yenilenmesi

MED.A.040

a) Sağlık sertifikası ancak gerekli sağlık muayenelerinin ve/veya değerlendirmelerinin tamamlanmasının ve kişinin sağlığının uçuşa veya göreve uygun bulunmasının ardından tanzim veya temdit edilebilir ya da yenilenebilir.

b) İlk kez tanzim edilen sağlık sertifikaları:

1) (**Değişik:**) AMS onayı gerektiren bir kısıtlama önerilmemişse, Sınıf 1,2, 3 ve LAPL sağlık sertifikalarının AeMC tarafından ilk tanzim edilmesi gerekmektedir.

2) (**Değişik:**) Sınıf 2 ve LAPL sağlık sertifikaları; AMS onayı gerektiren bir kısıtlama önerilmemişse, AME veya Yetkili Tabip tarafından ayrıca ilk kez tanzim edilebilecektir.

3) (**Değişik:**) Genel Müdürlüğün izni ile sağlık sertifikalarının ilk kez tanzim edilmesi hususunda bu Talimatın 13 üncü maddesi uyarınca gerekli değişiklikler yapılabilir.

c) Temdit ve yenileme:

1) Sınıf 1, 2, 3 veya LAPL sağlık sertifikalarının bir AeMC veya AME tarafından temdit edilmesi veya yenilenmesi gerekmektedir. Yetkili Tabip yetkilendirilme durumuna göre sadece Sınıf 2, 3 veya LAPL sağlık sertifikalarını temdit edebilir. GMP yalnızca LAPL sağlık sertifikalarını temdit edebilir.

2) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

d) AeMC, AME, GMP veya Yetkili Tabip sağlık sertifikasını ancak aşağıda belirtilen koşullarda tanzim veya temdit ederler ya da yenilerler:

1) Başvuru sahibinin tıbbi açıdan geçmişine yönelik tüm bilgileri eksiksiz bir şekilde sunması ve AeMC, AME, GMP veya Yetkili Tabip tarafından talep edilmesi halinde, başvuru sahibinin doktoru ya da herhangi bir sağlık uzmanı tarafından gerçekleştirilen sağlık muayenelerinin ve tetkiklerinin sonuçlarını sunması,

2) AeMC'nin, AME'nin, GMP'nin veya Yetkili Tabibin başvuru sahibinin bu Talimatta öngörülen tüm gereklilikleri karşıladığını doğrulamak amacıyla ile sağlık değerlendirmesini, ilgili sağlık sertifikası için gereken sağlık muayenelerine ve tetkiklerine dayanarak yapmış olması,

e)AME, AeMC, veya sevk edilmesi durumunda AMS sağlık sertifikası tanzim ya da temdit edilmeden veya yenilenmeden önce, klinik veya epidemiyolojik açıdan endike olması durumunda veya başvuru sahibinin isteği doğrultusunda başvuru sahibinin ilave sağlık muayenelerine ve incelemelerine tabi tutulmasını talep edebilir.

f)AMS ilk sağlık sertifikası tanzim edebilir ya da daha önce tanzim edilmiş bir sağlık sertifikasını yeniden tanzim edebilir.

1) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

2) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

Sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi, temdidi ve yenilenmesi

MED.A.045

a)Geçerlilik

1)Sınıf 1 sağlık sertifikaları 12 ay süre ile geçerli olacaktır.

2)Sınıf 1 sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi aşağıda belirtilen durumlarda 6 aya düşürülür:

i)Lisans sahibinin tek pilotlu ticari hava taşımacılığı operasyonlarında yolcu taşınması ve 40 yaşına ulaşmış olması,

ii)Lisans sahibinin 60 yaşına ulaşmış olması,

3)2. sınıf sağlık sertifikalarının geçerlilik süreleri aşağıda belirtilmiştir:

i)Lisans sahibi 40 yaşına ulaşıncaya kadar 60 ay olup, lisans sahibi 40 yaşına ulaşmadan önce tanzim edilmiş olan sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi, lisans sahibi 42 yaşına ulaştığında sona erer,

ii)Lisans sahibi 40 ila 50 yaş arasında iken 24 ay olup, lisans sahibi 50 yaşına ulaşmadan önce tanzim edilmiş olan sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi, lisans sahibi 51 yaşına ulaştığında sona erer,

iii)Lisans sahibi 50 yaşını geçtikten sonra 12 aydır.

4)Sınıf 3 sağlık sertifikaları 24 ay süre ile geçerli olacaktır.

i)Lisans sahibi 50 yaşına ulaşmış olması durumunda geçerlilik süresi 12 aya düşürülür. 50 yaşına ulaşmadan önce tanzim edilmiş olan sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi, lisans sahibi 51 yaşına ulaştığında sona erer.

5)LAPL sağlık sertifikalarının geçerlilik süreleri aşağıda belirtilmiştir:

i)Lisans sahibi 40 yaşına ulaşıncaya kadar 60 ay olup lisans sahibi 40 yaşına ulaşmadan önce tanzim edilmiş olan sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi, lisans sahibi 42 yaşına ulaştığında sona erer.

ii)Lisans sahibi 40 yaşını geçtikten sonra 24 aydır.

6)Sağlık sertifikalarının geçerlilik süresi:

i)Başvuru sahibinin sağlık muayenesinin gerçekleştirildiği tarihteki doğum gününe bağlı olarak belirlenir.

ii) İlk kez tanzim edilen ya da yenilenen sertifikalar bağlamında, sağlık muayenesinin gerçekleştirildiği tarihten itibaren, temdit edilen sertifikalar bağlamında ise bir önceki sağlık sertifikasının geçerlilik süresinin sona erdiği tarihten itibaren hesaplanır.

iii) Sağlık sertifikasında zorunlu tutulan ilgili muayeneler veya özel tetkiklerde yukarıdaki hesaplamalar yıl itibarı ile yaşına göre ve sertifika bitiş tarihlerine uygun olarak yapılır.

iv) Sağlık sertifikalarının geçerlilik süreleri havacılık sağlık muayenelerine gidilemediği durumlarda yukarıda belirtilen süreleri aşacak şekilde ertelenemez ve lisans sahipleri lisanslarının imtiyazlarını ve ilgili yetkilerini tatbik edemezler.

v) Havacılık sağlık muayenesi için sevk edilen, konsültasyon istenilen, kontrol muayenesi gereken ve SHT-APAM Talimatı uyarınca havacılık sağlık muayenesi ile takip gereken durumlarda söz konusu muayenelere 5 (beş) iş günü içerisinde girmeyen lisans sahipleri lisanslarının imtiyazlarını ve ilgili yetkilerini tatbik edemezler.

b) Temdit

Sağlık sertifikasının veya sağlık muayene raporunun temdidine yönelik muayeneler ve/veya değerlendirmeler sağlık sertifikasının veya sağlık muayene raporunun geçerlilik süresi ve izin verilen süre boyunca gerçekleştirilebilir. Havacılık personeli sağlık belgelerinin geçerlilik süresi sona ermeden; 45 gün öncesine kadar yapılan Temdit muayene ve/veya değerlendirmelerinde yeni verilecek belgenin bitiş tarihi hesaplamalarında bir önceki belgenin geçerlilik süresinin sona ereceği tarih esas alınırken Havacılık personeli sağlık belgelerinin geçerlilik süresi sona ermeden 45 günden daha önce veya izin verilen 45 gün sonrasında kadar yapılan temdit muayenelerinde ise verilecek sertifikanın bitiş tarihinin hesaplanmasında yapılan muayene tarihi esas alınır.

c) Yenileme

1) Sağlık sertifikasına sahip olan kişinin (b) fıkrası hükümlerine uymaması durumunda, yenileme muayenesinin ve/veya değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi gerekir.

2) Sınıf 1, 2 veya 3 sağlık sertifikalarına ilişkin olarak:

i) Sağlık sertifikasının geçerlilik süresinin sona erdiği tarihten itibaren 45 günden fazla bir süre geçmiş olması halinde, AeMC, AME başvuru sahibinin sağlık kayıtlarını değerlendirdikten sonra bildirilen kapsamda yenileme muayenesini gerçekleştirir.

ii) Sağlık sertifikasının geçerlilik süresinin sona erdiği tarihten itibaren 5 yıl geçmiş olması halinde ilk kez tanzim edilecek sağlık sertifikaları için öngörülen muayene koşulları geçerli olur.

3) LAPL sağlık sertifikaları bağlamında, AeMC, AME, Yetkili Tabip veya GMP başvuru sahibinin tıbbi açıdan geçmişini değerlendirir ve sağlık muayenesini ve/veya değerlendirmesini MED.B.005 ve MED.B.095 doğrultusunda icra eder.

ç) Kaza-kırım sonrası havacılık sağlık muayeneleri:

Havacılık personelinin, kaza-kırımdan itibaren 48 saat içerisinde kaza-kırım sonrası havacılık sağlık muayenelerine girmeleri gerekir.

Sağlık sertifikalarının muhafaza altına alınması, askıya alınması veya iptali

MED.A.046

a) Sağlık sertifikaları AMS tarafından bildirildiği şekilde AeMC, AME, GMP veya Yetkili Tabip tarafından muhafaza altına alınabilir. AMS tarafından askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

b)Sağlık Sertifikasının muhafaza altına alındığı veya askıya alındığı durumda 5 iş günü içerisinde, iptal edildiği durumda aynı gün içerisinde durum Sertifika sahibi ile askıya alan veya iptal eden tarafından Lisans veren otoriteye ve AMS ye bildirilir.

Sevk

MED.A.050

a)Sınıf 1, 2 veya 3 sağlık sertifikası için başvuruda bulunan kişilerin MED.B.001 uyarınca değerlendirilerek lisans veren otoriteye sevk edilmeleri durumunda, AeMC, AME ve Yetkili Tabip ilgili tıbbi kayıtları istenilmesi halinde lisans veren otoriteye devreder.

b)LAPL sağlık sertifikası için başvuruda bulunan kişilerin MED.B.001 uyarınca AeMC'ye veya AME'ye sevk edilmeleri durumunda, Yetkili Tabip, GMP ilgili tıbbi kayıtları istenilmesi halinde AeMC'ye veya AME'ye devreder.

c)AME, AeMC ve AMS'ye yapılan sevklerde uçuşa elverişlilik yönünden karar ya da kanaatin bildirilmesi gerekmektedir.

ALT BÖLÜM B -Sağlık Sertifikası Gereklilikleri

KISIM 1 - Genel Hususlar

Sağlık sertifikalarına uygulanan kısıtlamalar

MED.B.001

a)Sınıf 1, 2 veya 3 sağlık sertifikalarına uygulanan kısıtlamalar:

1)Başvuru sahibinin ilgili sağlık sertifikası sınıfı için belirtilen gereklilikleri tam olarak karşılamadığı ancak uçuş emniyetini tehlikeye düşürmesine ihtimal verilmediği durumlarda, AeMC, AME veya Yetkili Tabip:

i)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası başvurusunda bulunan kişiler bağlamında, başvuru sahibinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygunluğuna ilişkin kararın verilmesi için başvuru sahibini bu Talimatta belirtildiği şekilde AMS'ye sevk eder.

ii)Bu Talimat uyarınca AMS'ye yeniden sevk edilmesine gerek görülmeyen vakalarda, başvuru sahibinin sertifika üzerine şerh düşülen bir ya da daha fazla sayıda kısıtlama ile görevini emniyetli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceğini değerlendirir, elverişsizlik ve mevcut kısıtlamasında değişiklik önerilmeyecekse, AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek ve bildirimini yapmak şartıyla sağlık sertifikasını gerekli görülen kısıtlamaları içerecek şekilde tanzim edebilir.

iii)Sınıf 2 sağlık sertifikası başvurusunda bulunan kişiler bağlamında başvuru sahibinin sertifika üzerine şerh düşülen bir ya da daha fazla sayıda kısıtlama ile görevini emniyetli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceğini değerlendirir ve sağlık sertifikasını AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek gerekli görülen kısıtlamaları içerecek şekilde tanzim eder.

iv) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

2)AeMC, AME veya Yetkili Tabip sağlık sertifikasını, başvuru sahibini AMS'ye sevk etmeksizin, aynı kısıtlamalarla temdit edebilir veya yenileyebilir.

b)LAPL sağlık sertifikalarına uygulanan kısıtlamalar:

1)GMP veya Yetkili Tabip başvuru sahibinin tıbbi açıdan geçmişini gerektiği şekilde değerlendirdikten sonra, başvuru sahibinin sağlık açısından uçuşa uygunluk gerekliliklerini tam olarak karşılamadığına kanaat getirdiği takdirde, sadece düzeltici mercek ile ilgili bir kısıtlamanın gerektiği durumlar haricinde, başvuru sahibini belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine veya AME ye sevk eder.

2)LAPL sağlık sertifikası başvuru sahibinin doğrudan veya sevk edilmiş olması halinde, AeMC, AME veya Yetkili Tabip, MED.B.005 ve MED.B.095 dikkate almak suretiyle, başvuru sahibinin sertifika üzerine kayıt düşülen bir ya da daha fazla sayıda kısıtlama ile görevini emniyetli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceğini değerlendirir ve sağlık sertifikasını gerekli görülen kısıtlamaları içerecek şekilde tanzim eder. AeMC'nin, AME'nin veya Yetkili Tabibin daima, pilotun yolcu taşıma kısıtlamasına tabi tutulmasının gerekip gerekmediğini dikkate alıp değerlendirmesi gerekmektedir (Yalnızca yolcusuz geçerlidir, OPL).

3)GMP veya Yetkili Tabip, LAPL sağlık sertifikasını başvuru sahibini AeMC'ye veya AME'ye sevk etmeksizin, aynı kısıtlamalarla temdit edebilir veya yenileyebilir.

c)Herhangi bir kısıtlamanın uygulanması gerekip gerekmediğinin değerlendirilmesinde aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınacaktır:

1)Akademik tıbbi durum kanaatinde, belirli durumlarda, başvuru sahibinin, sayısal olsun ya da olmasın, herhangi bir gerekliliği yerine getirememesinin lisansın imtiyazlarının tatbikinin uçuş emniyetini tehlikeye atmayacak nitelikte olduğunun belirtilmiş olup olmadığı,

2)Başvuru sahibinin ifa edilecek operasyona ilişkin yetenekleri, becerileri ve tecrübesi.

d)Operasyonel kısıtlama kodları

1)Yalnızca nitelikli yardımcı pilot ile birlikte veya yardımcı pilot olarak geçerlidir (OML - Sadece Sınıf 1).

i)CPL, ATPL veya MPL sahibinin Sınıf 1 sağlık sertifikası gerekliliklerini tam olarak karşılamaması ve AMS'ye sevk edilmesi durumunda, AMS tarafından sağlık sertifikasının Yalnızca nitelikli yardımcı pilot ile birlikte veya yardımcı pilot olarak OML kısıtlaması ile tanzim edilmesinin gerekip gerekmediği değerlendirilmelidir.

ii)OML şerhi düşülen bir sağlık sertifikasına sahip olan kişiler sadece diğer pilotun ilgili hava aracı tipinde gerekli tüm vasıflara sahip olduğu, OML'ye tabi olmadığı ve 60 yaşına ulaşmadığı durumlarda çok pilotlu operasyonlarda bir hava aracı kullanabilirler.

iii)Sınıf 1 sağlık sertifikalarına ilişkin OML kısıtlamasının ilki AMS tarafından, OML kısıtlama içeriğinin güncellemesi durumunda AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve yalnızca AMS tarafından kaldırılabilir.

2)Yalnızca emniyet pilotu ile birlikte çift kumandalı hava aracında geçerlidir (OSL - Sınıf 2 ve LAPL).

i)OSL kısıtlaması getirilmiş bir sağlık sertifikasına sahip olan kişiler sadece hava aracında, ilgili hava aracı sınıfında ya da tipinde sorumlu pilot olarak görev yapmak için gereken tüm vasıflara sahip olan başka bir pilotun bulunduğu, hava aracının çift kumanda ile donatılmış olduğu ve diğer pilotun kumanda elemanlarını kullanabileceği bir koltukta oturduğu durumlarda bir hava aracını kullanabilir.

ii)Sınıf 2 sağlık sertifikalarına ilişkin OSL kısıtlaması ilki AMS veya AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek AeMC ve AME tarafından, OSL kısıtlama içeriğinin güncellemesi durumunda AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve yalnızca AMS tarafından kaldırılabilir.

iii)LAPL sağlık sertifikalarına ilişkin OSL kısıtlaması AMS, AeMC, AME veya Yetkili Tabip tarafından AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve kaldırılabilir.

3)Yalnızca yolcusuz geçerlidir (OPL - Sınıf 2 ve LAPL).

i)OPL kısıtlaması getirilmiş bir sağlık sertifikasına sahip olan kişiler sadece içinde yolcu bulunmayan uçakları kullanabilirler.

ii) Sınıf 2 sağlık sertifikalarına ilişkin OPL kısıtlamasının ilki AMS tarafından, OPL kısıtlama içeriğinin güncellemesi durumunda AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve yalnızca AMS tarafından kaldırılabilir.

iii)LAPL sağlık sertifikalarına ilişkin OPL kısıtlaması AMS, AeMC, AME veya Yetkili Tabip tarafından AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve kaldırılabilir.

4)Yolcusuz veya bir emniyet pilotu ile birlikte geçerlidir (ORL - Sınıf 2 ve LAPL).

i)ORL kısıtlaması getirilmiş bir sağlık sertifikasına sahip olan kişiler sadece aşağıdaki iki koşuldaki birinin sağlandığı durumlarda hava araçlarını kullanabilirler:

A)İlgili sınıf ve tipte çift kumandalı hava aracında sorumlu bir pilot olarak görev yapabilecek nitelikli ikinci bir pilot diğer kumandada bulunduğu,

B)Hava aracında yolcu bulunmadığında.

ii)Sınıf 2 sağlık sertifikalarına ilişkin ORL kısıtlamasının ilki AMS tarafından, ORL kısıtlama içeriğinin güncellemesi durumunda AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve yalnızca AMS tarafından kaldırılabilir.

iii)LAPL sağlık sertifikalarına ilişkin ORL kısıtlaması AMS, AeMC, AME veya Yetkili Tabip tarafından AMS tarafından bildirilen şekilde uygulanabilir ve kaldırılabilir.

5)Belirtilen özel kısıtlamalar (SSL)

Sağlık sertifikasında SSL kısıtlaması ile istenilen kısıtlamanın tanımı yapılır.

6)Sınıf 3 sağlık sertifikalarına ilişkin;

i)AMS, hava seyrüsefer hizmeti sağlayıcısı ile beraber, ilgili özel operasyonel ortam için geçerli operasyonel sınırlamaları belirler.

ii)Uygun operasyonel sınırlamalar sağlık sertifikasında yalnızca AMS tarafından veya AMS tarafından bildirildiği şekilde uygulanabilir.

e)Uçuş emniyetinin sağlanması için gerekli görüldüğü takdirde sağlık sertifikası sahiplerine sair kısıtlamalar da AMS, AeMC, AME, Yetkili Tabip ve GMP tarafından uygulanabilir.

f)Sağlık sertifikası sahibine uygulanan kısıtlamaların sağlık sertifikasında belirtilmesi gerekmektedir.

KISIM 2 - Sınıf 1, 2 veya 3 sağlık sertifikalarına yönelik tıbbi gereklilikler

Genel

MED.B.005

a)Sağlık sertifikasına başvuran kişilerde, ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikini engelleyecek bir seviyede fonksiyonel inkapasiteye neden olabilecek ya da aniden başvuru sahibinin lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmesini engelleyebilecek:

- 1) Kalıtımsal veya edinilmiş anomali,
- 2) Aktif, gizli, akut veya kronik hastalık ya da bozukluk,
- 3) Yara, incinme veya ameliyat sekeli,
- 4) Tedavi, teşhis ya da önleme amaçlı, reçeteli veya reçetesiz ilaçların etkileri ya da yan etkileri bulunmamalıdır.

b) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

c) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

AMC1 MED.B.005

PPL,CPL, ATPL lisansı bulunmayan veya solo uçuşlarını henüz tamamlamayan öğrenci pilotlara OML, OSL, ORL ve OPL kısıtlamalarının önerilmesi durumunda bu kişiler elverişsiz olarak değerlendirilir, OML, OSL, ORL, ve OPL kısıtlamaları dışındaki kısıtlamalarının önerilmesi durumunda ise sağlık sertifikası ilk muayene başvurusu sahipleri nihai karar için AMS'ye veya durumuna göre belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilir.

Kardiyovasküler sistem

MED.B.010

a) Muayene

1) Klinik endikasyon üzerine ve aşağıda belirtilen durumlarda 12 derivasyonlu standart istirahat elektrokardiyografisi (EKG) ve raporu düzenlenmelidir:

- i) Sınıf 1 sağlık sertifikası bağlamında, ilk kez düzenlenecek sağlık sertifikası için yapılan muayeneler sırasında ve sonrasında 30 yaşına kadar her 5 yılda bir, 40 yaşına kadar her 2 yılda bir, 50 yaşına kadar yılda bir ve sonrasında tüm temdit ve yenileme muayenelerinde,
- ii) Sınıf 2 sağlık sertifikası bağlamında ilk muayenede, doğum yılından 40 yıl veya sonraki ilk muayenesinde, 50 yıl veya sonraki ilk muayenesinde ve sonrasında her 2 yılda bir,
- iii) Sınıf 3 sağlık sertifikası bağlamında ilk muayenede, 30 yaşına kadar her 4 yılda bir; sonrasında tüm temdit ve yenileme muayenelerinde.

2) Klinik endikasyon üzerine ayrıntılı kardiyovasküler değerlendirme yapılması gerekmektedir.

3) Sınıf 1 sağlık sertifikası bağlamında, 65 yaşından sonraki ilk temdit veya yenileme muayenesinde ve sonrasında her 4 yılda bir kardiyoloji uzmanı tarafından ayrıntılı kardiyovasküler değerlendirme yapılması gerekmektedir.

4) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası bağlamında, ilk kez düzenlenecek sağlık sertifikası için yapılan muayeneler sırasında ve sonrasında 40 yaşına ulaşıldıktan sonra gerçekleştirilecek ilk muayene de kolesterol de dâhil olmak üzere serum lipit seviyesi ölçümü.

b) Kardiyovasküler sistem - Genel

1) Başvuru sahiplerinin ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel kardiyovasküler bozukluktan muzdarip olmamaları gerekmektedir.

2) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişilerde aşağıda belirtilen sağlık sorunları tespit edildiği takdirde bu kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır:

- i)Ameliyat öncesinde torasik veya suprarenal abdominal aort anevrizması,
- ii)Kalp kapakçıklarında belirgin fonksiyonel ve semptomatik anomali,
- iii)Kalp veya kalp/akciğer nakli,
- iv)Semptomatik Hipertrofik kardiyopati.

3)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve tıbbi kayıtlarında ya da yapılan teşhise göre aşağıda belirtilen sağlık sorunlarından muzdarip olduğu belirlenen kişiler AMS'ye sevk edilir:

- i)Ameliyat öncesinde veya sonrasında periferik arter hastalığı,
- ii)Ameliyat sonrasında torasik veya supra-renal abdominal aort anevrizması,
- iii)Ameliyat öncesinde veya sonrasında infra-renal abdominal aort anevrizması,
- iv)Önemsiz fonksiyonel kalp kapakçığı bozukluklarında,
- v)Kalp kapakçığı ameliyatı sonrasında,
- vi)Perikard, miyokard veya endokard anomalisi,
- vii)Düzeltilen ameliyat öncesinde veya sonrasında kalıtsal kalp anomalisi,
- viii.İdiopatik vazovagal senkop,
- ix)Arteryel veya venöz tromboz,
- x)Pulmoner emboli,
- xi)Sistemik antikoagülan tedavi gerektiren kardiyovaskular bozukluk.

4)2. Sınıf sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıdaki (2) veya (3) bentlerinde belirtilen bozukluklardan birinin teşhis edildiği kişiler, AMS ile bildirilen şekilde istişare etmek suretiyle sağlık açısından uçuşa uygun oldukları yönünde bir değerlendirme yapılabilmesi için, bir kardiyolog tarafından değerlendirilmelidirler.

5)Sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıdaki (2) veya (3) bentlerinde belirtilen bozukluklardan birinin teşhis edildiği kişiler, sağlık açısından uçuşa uygun oldukları yönünde bir değerlendirme yapılabilmesi için tatminkar bir kardiyolojik muayene yapılması şarttır.

c)Tansiyon

- 1)Her muayene sırasında tansiyon değerleri kaydedilir.
- 2)Başvuruda bulunan kişilerin tansiyonunun normal limitler dâhilinde olması gerekmektedir.
- 3)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve aşağıda belirtilen sağlık sorunlarına sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır:
  - i)Semptomatik hipertansiyon,
  - ii)Tedavi görüyor olsun ya da olmasın, muayene sırasında, istikrarlı bir şekilde 160 mmHg sistolik ve/veya 95 mmHg diyastolik seviyesini aşan tansiyon,
- 4)Tansiyonun kontrol altına alınabilmesi için gerekli tedaviye başlandığında belirgin yan etkilerin mevcut olmadığından emin oluncaya kadar geçici olarak elverişsiz kabul edilir.

*AMS, tıbbi gereklilikleri sınırda sağlayan ya da sınırda sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

d) Koroner Arter Hastalığı

1) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve aşağıda belirtilen sağlık sorunlarına sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilmesi için bu kişilerin AMS'ye sevk edilmeleri ve miyokard iskemisi olmadığında emin olmak için muhakkak kardiyolojik değerlendirmeye tabi tutulmaları gerekmektedir:

i) Miyokard iskemisi şüphesi,

ii) Anti anjinal tedavi gerektirmeyen asemptomatik hafif koroner arter hastalığı,

2) Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (1) bendinde açıklanan sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilmesi için bu kişilerin kardiyolojik değerlendirmeye tabi tutulmaları gerekmektedir.

3) Başvuruda bulunan kişilerde aşağıda belirtilen sağlık sorunları tespit edildiği takdirde bu kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır:

i) Miyokard iskemisi,

ii) Semptomatik koroner arter hastalığı,

iii) İlaç tedavisi ile kontrol altına alınan koroner arter hastalığı semptomları.

4) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişilerde aşağıda belirtilen sağlık sorunları tespit edildiği takdirde Sınıf 1 Sağlık sertifikası için başvuru sahipleri elverişsiz olarak değerlendirilir, Sınıf 3 Sağlık sertifikası için başvuru sahiplerine sağlık açısından göreve uygun olup olmadıkları yönünde kardiyolojik değerlendirme yapılır:

i) Miyokard iskemisi,

ii) Miyokard enfarktüsü,

iii) Koroner arter hastalığına yönelik revaskülarizasyon veya stent işlemleri.

5) Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve miyokard enfarktüsünün ya da koroner arter hastalığına yönelik ameliyatın ardından asemptomatik olan kişiler, AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek sağlık açısından uçuşa uygun oldukları yönünde bir değerlendirme yapılabilmesi için, tatminkâr düzeyde kardiyoloji değerlendirmesine tabi tutulmalıdırlar. Sınıf 1 sağlık sertifikasının temdidini için başvuran kişiler ise AMS'ye sevk edilmelidir.

e) Ritm/İletim Bozuklukları

1) Başvuruda bulunan kişilerde aşağıda belirtilen sağlık sorunları tespit edildiği takdirde bu kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olup olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır:

i) Semptomatik sinoatriyal hastalık,

- ii)Komple atriyoventriküler bloku,
- iii)Semptomatik QT uzaması,
- iv)Vücuda yerleştirilebilir otomatik defibrilasyon sistemi;
- v)Ventriküler anti taşikardi pacemaker.

vi) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

vii) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

2)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve aşağıdakilerden herhangi biri de dâhil olmak üzere ciddi kardiyak iletim ya da ritim bozukluğu yaşayan kişilerin bir uygunluk değerlendirmesi düşünülmeden önce tatminkar sonuçları olan bir kardiyolojik değerlendirmeden geçerek AMS'ye sevk edilmeleri gerekmektedir:

- i)Aralıklı veya sürekli sinoatriyal bozukluk, atriyal fibrilasyon, ve/veya flutter ve asemptomatik sinüs duraklaması da dâhil olmak üzere supraventriküler ritm bozukluğu,
- ii)Komplet sol dal bloku,
- iii)Mobitz tip 2 atriyoventriküler blok,
- iv)Geniş ve/veya dar kompleks taşikardi,
- v)Ventriküler preeksitasyon,
- vi)Asemptomatik QT uzaması,
- vii)Brugada elektrokardiyografi paterni.

3)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (1) bendinde açıklanan sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişiler, AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek sağlık açısından uçuşa uygun olup olmadıkları yönünde bir değerlendirme yapılabilmesi için, tatminkâr düzeyde kardiyoloji değerlendirmesine tabi tutulmalıdırlar.

i) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

ii) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

iii) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

iv) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

v) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

4)Aşağıda belirtilen bozukluklardan herhangi birine sahip olan başvuru sahipleri, başka bir anomalinin bulunmaması durumunda, tatminkâr düzeyde kardiyoloji değerlendirmesine tabi tutulmak koşuluyla, sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler:

- i)İnkomplet dal bloku,
- ii)Komplet sağ dal bloku,
- iii)Sabit sol aks sapması,

- iv)Aseptomatik sinüs bradikardi,
- v)Aseptomatik sinüs taşikardi,
- vi)Aseptomatik izole uniform supraventriküler veya ventriküler ektopik kompleksler,
- vii)Birinci dereceden atriyoventriküler blok,
- viii.Mobitz tip 1 atriyoventriküler blok.

5)Geçmişte aşağıda belirtilen tıbbi müdahalelere maruz kalmış olan başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olup olmadıkları yönünde değerlendirilebilmeleri için tatminkâr düzeyde kardiyovasküler değerlendirmeye tabi tutulmaları gerekmektedir:

- i)Ablasyon tedavisi,
- ii)Pacemaker takılması.

Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS'ye sevk edilmelidir. Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek değerlendirilmelidir.

Solunum sistemi

MED.B.015

a)Ciddi solunum fonksiyon bozukluğuna sahip olan başvuru sahipleri elverişsiz olarak değerlendirilir. Ancak solunum fonksiyonu geri kazanıldıktan ve tatminkâr bir şekilde çalışmaya başladıktan sonra başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilir.

b)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikasına başvuran kişilerin ilk muayene sırasında ve sonrasında klinik endikasyon üzerine akciğer görüntüleme ve solunum fonksiyonu testlerine tabi tutulmaları gerekmektedir.

c)Sınıf 2 sağlık sertifikasına başvuran kişilerin ilk muayene sırasında ve sonrasında klinik endikasyon üzerine akciğer görüntüleme ve solunum fonksiyonu testlerine tabi tutulmaları gerekmektedir.

d)Aşağıda belirtilen sağlık sorunlarının teşhis edildiği veya öyküsü bulunan kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilmesi için solunum değerlendirmesine tabi tutulmaları ve bu değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınması gerekmektedir:

- 1)İlaç tedavisi gerektiren astım,
- 2)Solunum sisteminde aktif iltihabi hastalık,
- 3)Aktif sarkoidoz,
- 4)Pnömotoraks,
- 5)Uyku apnesi sendromu,
- 6)Ciddi göğüs ameliyatı,
- 7)Pnömonektomi,

8)Kronik obstrüktif akciğer hastalığı

Yukarıdaki (3) ve (5) bentlerinde belirtilen rahatsızlıkların teşhis edildiği başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilmesi için kardiyoloji değerlendirmesine tabi tutulmaları ve bu değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınması gerekmektedir.

e)Havacılık Tababet değerlendirmesi:

1)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (d) fıkrasında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişiler AMS'ye sevk edilirler.

2)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (d) fıkrasında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişiler AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilirler.

f)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve tam pnömonektomi geçirmiş kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır.

Sindirim sistemi

MED.B.020

a)Adaylar, gastrointestinal kanal veya adneksi ile ilgili olarak, ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak fonksiyonel veya yapısal bir hastalık taşımamalıdır.

b)Sindirim kanalı veya adneksi ile ilgili olarak, özellikle striktür veya sıkışma ve bası etkisinden kaynaklanan obstrüksiyon gibi, uçuşta inkapasiteye neden olabilecek hastalık sekellerine veya cerrahi müdahaleye maruz kalmış olan başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır.

c)Başvuru sahiplerinin inkapasiteye neden olabilecek semptomlara yol açabilecek fitik rahatsızlığına sahip olanlar elverişsiz kabul edilir.

d)Aşağıdakiler de dâhil olmak üzere gastrointestinal sistem bozukluklarına sahip olan başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları değerlendirilir. Ancak hastalığın başarılı bir şekilde tedavi edilmesinin ardından veya cerrahi müdahale sonrasında gastroenterolojik değerlendirmeye tabi tutulması ve bu değerlendirmenin tatminkâr bir sonuç vermesi koşuluyla, sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilir.

1)Tekrarlayan ve ilaç tedavisi gerektiren dispeptik şikayetler,

2)Pankreatit,

3)Semptomatik safrekesesi taşı,

4)Kronik inflamatuvar bağırsak hastalığı teşhisi konmuş olan ya da belgelenmiş hastalık öyküsü bulunan kişiler,

5)Bu organların tamamen ya da kısmen alınmasına veya diversiyonuna yönelik cerrahi müdahaleler de dâhil olmak üzere, sindirim borusu veya adneksi ile ilgili cerrahi operasyon geçirmiş olan kişiler.

e)Havacılık tababet değerlendirmesi:

1)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (2), (4) ve (5) bentlerinde belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birinin teşhis edildiği kişiler AMS'ye sevk edilir.

2)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve pankreatite sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilir.

Metabolik ve Endokrin sistemler

MED.B.025

a)Adaylar, ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak fonksiyonel veya yapısal metabolik, nutrisyonel veya endokrinel bir bozukluk taşımamalıdır.

b)Metabolik, nutrisyonel veya endokrinel bozukluklara sahip olan başvuru sahipleri, rahatsızlıklarının stabiliteye kavuşmuş olduğunun kanıtlanması ve yapılan sağlık değerlendirmesinin tatminkâr bir sonuç vermesi koşuluyla, sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler.

c)Diabetes mellitus

1)İnsülin gerektiren diabetes mellitustan muzdarip olan başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır.

2)İnsülin gerektirmeyen diabetes mellitustan mustarip olan başvuru sahipleri ise, kan şekerinin kontrol altına alınabildiği kanıtlanıncaya kadar sağlık açısından uçuşa uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

d)Havacılık tababet değerlendirmesi:

1)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve insulün dışında kan şekeri tedavisi kullanıldığı durumlarda kişiler AMS'ye sevk edilirler.

2)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve insulün dışında kan şekeri tedavisi kullanıldığı durumlarda sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilir.

* AMS, tıbbi gereklilikleri sınırda sağlayan ya da sınırda sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) yapılmasını isteyebilir.

Hematoloji

MED.B.030

a)Başvuru sahiplerinin ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel hematolojik bir hastalıktan muzdarip olmamaları gerekmektedir.

b)Sınıf 1, 2 ve 3 sağlık sertifikası bağlamında, sağlık sertifikası tanzimi için gerçekleştirilen her bir muayene sırasında Kan Biyokimyası ve Serolojisi testi yapılmalıdır.

c)Hematolojik durumu olan adaylar sağlık değerlendirmesinin tatminkâr bir sonuç vermesi koşuluyla sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilir:

1) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

2) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

d)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve aşağıda belirtilen hematolojik rahatsızlıklara sahip olan kişiler AMS'ye sevk edilir:

- 1)Anemi, polisitemi veya hemoglobinopati de dâhil olmak üzere ancak bunlarla sınırlı kalmamak kaydıyla anormal hemoglobin,
- 2)Belirgin lenfatik büyüme,
- 3)Dalak büyümesi,
- 4)Pıhtılaşma, hemorajik veya trombotik bozukluklar,
- 5)Kronik Lösemi.

e)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (d) fıkrasında (4) ve (5) bentlerinde belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilir.

- 1) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)
- 2) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

f)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran Akut lösemiden muzdarip başvuru sahipleri elverişsiz olarak değerlendirilir.

Genitoüriner sistem

MED.B.035

a)Adaylar renal veya genitoüriner sistem veya adneksi ile ilgili olarak, ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak fonksiyonel veya yapısal bir hastalık taşımamalıdır.

b)Tüm sağlık muayenelerinde idrar tahlili yapılır. İdrarda, uçuşta inkapasiteye neden olabilecek ve lisansın imtiyazlarını kullanmayı tehlikeye atması muhtemel veya lisans sahibini bu imtiyazları kullanırken aniden etkisiz kılabilecek patolojik öneme sahip anormal bir unsur bulunduğu takdirde başvuru sahibi elverişsiz olarak değerlendirilir.

c)Böbrekler veya idrar yolları ile ilgili olarak, özellikle daralmadan veya sıkışmadan kaynaklanan obstrüksiyon gibi, uçuşta inkapasiteye neden olabilecek hastalık sekellerine veya cerrahi müdahaleye maruz kalmış olan başvuru sahiplerinin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirme yapılır.

d)Aşağıda belirtilenler gibi genitoüriner rahatsızlıklara (veya tıbbi öyküsüne) sahip olan adaylar renal/ürolojik sağlık değerlendirmesinin tatminkâr bir sonuç vermesi ve takip koşuluyla sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler:

- 1)Böbrek hastalığı,
- 2)Bir ya da daha fazla sayıda üriner taş veya renal kolik (tıbbi öyküsüne).

e)Ürogenital sistemde organlarının tamamen ya da kısmen alınmasına veya diversiyonuna yönelik ciddi bir cerrahi müdahale geçirmiş olan kişiler sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler ve tamamen iyileştikten sonra sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde bir değerlendirme yapılabilmesi için yeniden değerlendirmeye tabi tutulurlar.

f)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişilerde (d) ve (e) fıkralarında geçen herhangi bir rahatsızlık olması durumunda yeniden değerlendirme için AMS'ye sevk edilmelidir.

* AMS, tıbbi gereklilikleri sınırdan sağlayan ya da sınırdan sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinin uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

Bulaşıcı hastalıklar

MED.B.040

a)Adaylar, geçmişte ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak herhangi bir bulaşıcı hastalığa yakalanmamış olmalı ve adaylarda bu tür bir hastalığın klinik teşhisi yapılmamış olmalıdır.

b)HIV pozitif adaylar sağlık muayenesinin tatminkâr bir sonuç vermesi koşuluyla sağlık açısından uçuşa uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler. Sınıf 1 ve 3 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS'ye sevk edilmelidir.

c)Aşağıdaki bulaşıcı hastalıkların tanısını almış ya da belirtilerini gösteren Sınıf 1 ve 3 sağlık sertifikası başvuru sahipleri

i)Akut frengi,

ii)Aktif tüberküloz,

iii)Enfeksiyöz hepatit,

iv)Tropik hastalıklar,

v)Acil halk sağlığını ilgilendiren salgın hastalıklar:

Aksi bildirilmediği sürece, yeniden değerlendirme için AMS'ye sevk edilmelidir. AMS nin, tedavinin lisans imtiyazlarının emniyetli ifasını tehlikeye sokmayacağı yönünde yeterli kanıtı sahip olması koşuluyla, tam iyileşme ve uzman doktor incelemesinin ardından bir elverişlilik değerlendirmesi düşünülebilir.

Kadın Hastalıkları ve Jinekoloji

MED.B.045

a)Adaylar, ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak fonksiyonel veya yapısal obstetrik veya jinekolojik bir bozukluk taşımamalıdır.

b)Ciddi bir jinekolojik operasyon geçirmiş olan adaylar, tamamen iyileşene kadar sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilir.

c)Gebelik

1)Gebelik durumunda:

i)Gebelik riskleri hakkında bilgilendirildiğine dair onam veren Sınıf 1 ve 2 lisans sahibinin sağlığının imtiyazlarını tatbik etmeye uygun olduğuna kanaat getirilmesi halinde, AeMC veya AME sağlık sertifikasının geçerlilik süresini gebeliğin 26. haftasına kadar uzatabilir.

ii)Gebelik riskleri hakkında bilgilendirildiğine dair onam veren Sınıf 3 lisans sahibinin sağlığının imtiyazlarını tatbik etmeye uygun olduğuna kanaat getirilmesi halinde, AeMC veya AME sağlık sertifikasının geçerlilik süresini gebeliğin 34. haftasına kadar uzatabilir.

2) Sınıf 1 sağlık sertifikasına sahip olan kişiler, lisanslarının imtiyazlarını gebeliğin 26. haftasına kadar bir OML kısıtlaması ile tatbik edebilirler. MED.B.001 hükümlerine bakılmaksızın, OML AeMC veya AME tarafından uygulanabilir ve kaldırılabilir.

3) Adayın gebeliğin sonunda sağlığına tamamen kavuşmasının havacılık sağlık muayenesi ile tespitinin ardından lisans imtiyazlarını kullanmaya devam edebilir.

Kas İskelet Sistemi

MED.B.050

a) Adaylar, kemikler, eklemler, kaslar veya tendonlar ile ilgili olarak ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak kalıtsal veya edinilmiş bir anomali taşımamalıdır.

b) Adaylardan ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerine olanak sağlayacak oturma yüksekliğine, kol ve bacak uzunluğuna ve kas gücüne sahip olmayanlar elverişsizdir ancak uçulan uçak tipine özel oturma yüksekliğine, kol ve bacak uzunluğuna ve kas gücüne sahip olduğunu TUT ile ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik edebileceklerini ispatlamaları halinde duruma uygun kısıtlamalarla elverişlilik verilebilir.

c) Kas iskelet sistemi ile ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerine olanak sağlayacak şekilde fonksiyonel olarak kullanamayan adaylar elverişsizdir ancak uçulan uçak tipine özel TUT ile ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik edebilmeleri halinde duruma uygun kısıtlamalarla elverişlilik verilebilir. Adayların sağlık açısından uçuşa veya göreve uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek değerlendirilmelidir.

d) Havacılık tababet değerlendirmesi:

1) Sınıf 1 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (b) ve (c) fıkrasında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişiler AMS'ye sevk edilirler,

2) Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran kişilerin sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilirler.

*AMS, tıbbi gereklilikleri sınırdan sağlayan ya da sınırdan sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

Zihin Sağlığı

MED.B.055

a) İlk yapılacak Sınıf 1 veya 3 muayenelerinde kapsamlı bir zihin sağlığı değerlendirmesi yapılmalıdır.

b) Uyuşturucu ve alkol taraması ilk yapılacak Sınıf 1 veya 3 muayenelerin bir parçası olmalıdır.

c) Alkol-Psikoaktif madde kullanımı:

1)Alkol ya da psikoaktif maddelerin kullanımı veya aşırı kullanımı nedeniyle zihinsel veya davranışsal bozukluk sergileyen adaylar, madde kullanımından kurtulup sağlıklarına kavuşuncaya ve başarılı bir tedavi sonrasında gerçekleştirilecek psikiyatrik değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınmaya kadar sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

2)Bu Talimat ve SHT-APAM Talimatı uyarınca alkol ya da psikoaktif maddelerin kullanımı pozitif kabul edilen durumlarda geçici elverişsizlik ve SHT-APAM Talimatında belirtilen kısıtlama kararları AMS veya AeMC tarafından alınır ve bildirilir.

d)Aşağıda belirtilen psikiyatrik rahatsızlıklara veya tıbbi öyküye sahip olan adayların sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilmeleri için gerçekleştirilecek psikiyatrik değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınması gerekmektedir:

- 1)Duygu Durum Bozukluğu,
- 2)Nevrotik rahatsızlık,
- 3)Kişilik bozukluğu,
- 4)Zihinsel veya davranışsal bozukluk,
- 5)Psikoaktif madde kötüye kullanımı.

e)Bir kereye mahsus olarak ya da müteaddit defalar bilerek kendi kendine zarar vermiş olan veya intihar girişiminde bulunan adaylar sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler. Adayların sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilmeleri için gerçekleştirilecek psikiyatrik değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınması gerekmektedir.

f)Havacılık tababet değerlendirmesi:

1)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (c)(1), (d) veya (e) fıkralarında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişiler SHT- APAM Talimatı dikkate alınarak AMS'ye sevk edilirler.

2)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve yukarıda (c)(1), (d) veya (e) fıkralarında belirtilen sağlık sorunlarından herhangi birine sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilirler.

g)Şizofreni, şizotipal veya sanrısız bozukluk teşhisi konmuş veya tıbbi öyküsü bulunan başvuru sahipleri sağlık açısından uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

Psikoloji

MED.B.060

a)İlgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel stresle ilişkili semptomların ortaya çıktığı başvuru sahiplerinin AMS'ye sevk edilmesi gerekmektedir. Psikolojik ve/veya psikiyatrik değerlendirme sonucu başvuru sahibinde stresle ilişkili semptomların kaybolması sonrası elverişlilik verilebilir.

b)Psikiyatrik ya da nörolojik muayenenin bir parçası olarak ya da bu muayeneye ek olarak bir Havacılık Psikoloğu tarafından gerçekleştirilecek psikolojik değerlendirme yapılması da gerekebilir.

- 1)Psikolojik inceleme endikasyonu olması halinde, ilgili havacılık ortamını ve ilişkili riskleri dikkate alan bir psikolog tarafından yapılması gerekmektedir.
- 2)Bir başvuru sahibinin psikolojik bozukluğu olduğunun somut kanıtı olması halinde, başvuru sahibi psikolojik kanaat ve tavsiye için sevk edilmelidir.
- 3)Somut kanıt, belirli bir kişinin zihinsel uygunluk ya da kişiliği ile ilgili tanımlanabilir bir kaynaktan gelen doğrulanabilir bilgi olmalıdır. Bu bilginin kaynakları kazalar veya olaylar, eğitim ya da yeterlik değerlendirmelerindeki sorunlar, lisans imtiyazlarının emniyetli ifası ile ilgili davranış ve bilgi olabilir.
- 4)Psikolojik değerlendirme, biyografik verilerin toplanmasını, yetenek ve kişilik testlerinin uygulanmasını ve psikolojik görüşmeyi içerebilir.
- 5)Psikolog, Yetkili Tabip, AME, AeMC ya da AMS'den uygun olanına, kendi görüşünü ve önerisinin ayrıntılarını gösteren yazılı rapor sunmalıdır.

Nöroloji

MED.B.065

a)Adaylar, geçmişte ilgili lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak herhangi bir nörolojik rahatsızlık yaşamamış olmalı ve adaylarda bu tür bir hastalığın klinik teşhisi yapılmamış olmalıdır.

b)Aşağıda belirtilen sağlık sorunlarını yaşamış olan veya bu tür sorunların klinik olarak teşhis edildiği kişiler sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilir:

- 1)(c) (1) ve (2) bentlerinde belirtilenler hariç olmak üzere epilepsi,
- 2)Nedeni belli olmayan ve tekrar eden bilinç bozukluğu ve kaybı nöbetleri,
- 3)Serebral fonksiyon bozukluğuna yüksek eğilimi olan rahatsızlıklar.

c)Aşağıda belirtilen sağlık sorunlarını yaşamış olan veya bu tür sorunların klinik olarak ileri tetkikler ve değerlendirme ile kesin teşhisi ile uçuşa elverişlilik kararı verilinceye kadar kişiler sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler:

- 1)5 yaşından sonra tekrar etmeyen epilepsi,
- 2)Tekrar etmeyen ve tüm tedavinin 10 yıldan daha uzun bir süre önce bırakılmış olduğu epilepsi,
- 3)Epileptiform EEG anomalileri ve fokal yavaş dalgalar,
- 4)İlerleyen veya ilerlemeyen sinir sistemi hastalıkları,
- 5)Merkezi veya periferik sinir sisteminin inflamatuvar hastalığı,
- 6)Migren,
- 7)Nedeni belli olmayan ve bir kere yaşanan bilinç bozukluğu ve kaybı nöbeti,
- 8)Başa alınan bir darbe sonrasında bilinç kaybı,
- 9)Delici baş yaralanması,
- 10)Spinal veya periferik sinir hasarı,

11) Hemorajik ve iskemik olaylar dâhil olmak üzere, damar yetmezliklerine bağlı sinir sistemi hastalıkları,

Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS'ye sevk edilmelidir. Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran adayların sağlık açısından uçuşa veya göreve uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilir.

Görme sistemi

MED.B.070

a) Adaylar gözleri veya adneksi ile ilgili olarak lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak herhangi bir fonksiyonel anomali ya da kalıtsal veya edinilmiş, akut ya da kronik aktif bir patoloji veya göz ameliyatı ya da travması sekellerinden mustarip olmamalıdır.

b) Muayene

1) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası bağlamında:

i) Kapsamlı bir göz muayenesi ilk muayenenin bir parçasını oluşturacak ve gözün kırma kusurlarına ve fonksiyonel performansına bağlı olarak klinik endikasyon durumunda ve periyodik olarak gerçekleştirilir.

ii) Rutin bir göz muayenesi tüm temdit ve yenileme muayenelerinin bir parçasını oluşturur.

2) Sınıf 2 sağlık sertifikası bağlamında:

i) Rutin bir göz muayenesi hem ilk muayenenin hem de tüm temdit ve yenileme muayenelerinin bir parçasını oluşturur.

ii) Klinik endikasyon üzerine kapsamlı bir göz muayenesi gerçekleştirilir.

c) Görüş keskinliği:

1) Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikaları bağlamında;

i) Uzak görüş keskinliği, düzeltme ile veya düzeltmesiz, her bir gözde ayrı ayrı 6/9 (0,7) seviyesinde ya da daha iyi olmalı ve görüş keskinliği de her iki göz için 6/6 (1,0) seviyesinde ya da daha iyi olmalıdır.

ii) Bir gözde standart altı (Göz kasında denge sorunları dâhil olmak üzere, monoküler ya da fonksiyonel monoküler) görmeye sahip ilk başvuru sahipleri elverişsiz olarak değerlendirilir.

iii) Temdit veya yenileme muayenelerinde, (c)(1)(i) durumuna uymasına rağmen standart altı görmesi veya edinsel monoküler görmesi bulunan başvuru sahibi AMS ye sevk edilir ve göz muayenesi sonuçlarının tatmin edici düzeyde olması koşuluyla elverişli olarak değerlendirilebilir.

2) Sınıf 2 sağlık sertifikaları bağlamında;

i) Uzak görüş keskinliği, düzeltme ile veya düzeltmesiz, her bir gözde ayrı ayrı 6/12 (0,5) seviyesinde ya da daha iyi olmalı ve görüş keskinliği de her iki göz için 6/9 (0,7) seviyesinde ya da daha iyi olmalıdır.

ii) (c)(2)(i) durumuna uymasına rağmen standart altı görmesi veya monoküler görmesi bulunan başvuru sahibi, tatminkâr bir oftalmolojik muayeneye tabi tutulmak kaydıyla ve AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek sağlık açısından uçuşa uygun olduğu yönünde değerlendirilebilir.

3)Sağlık sertifikası başvuru sahiplerinden;

i)Sınıf 1 veya 2 sağlık sertifikası bağlamında N5 tablosunu (veya muadilini) 30-50 cm mesafeden, N14 tablosunu (veya muadilini) ise 100 cm mesafeden, öngörölmüş düzeltme ile okuyabilmelidir.

ii)Sınıf 3 sağlık sertifikası bağlamında N5 tablosunu (veya muadilini) 30-50 cm mesafeden, N14 tablosunu (veya muadilini) ise 60-100 cm mesafeden, öngörölmüş düzeltme ile okuyabilmelidir.

d)Refraktif hata ve anizometri

1)Refraktif hata ve anizometri sahibi başvuru sahipleri tatminkar bir oftalmolojik değerlendirmenin ardından sağlık açısından uçuşu ve görevi yapmaya uygun oldukları yönünde değerlendirilir.

2)(d)(1) e rağmen, aşağıdaki tıbbi şartlara sahip Sınıf 1 veya 3 sertifika sahipleri AMS'ye sevk edilmelidir ve tatminkar bir oftalmolojik değerlendirmenin ardından sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilirler.

i)-6.0 dioptriye aşan miyop,

ii)Sınıf 1 için 2.0 dioptriye Sınıf 3 için 3.0 dioptriye aşan astigmatizm,

iii)Sınıf 1 için 2.0 dioptriye Sınıf 3 için 3.0 dioptriye aşan anizometri.

3)(d)(1) e rağmen, +5.0 dioptriye aşan hipermetrop Sınıf 1 veya 3 sertifika sahipleri AMS'ye sevk edilmelidir ve yeterli fuzyonel rezervlerin olması, normal intraoküler basınç, ön açılar ve önemli bir patolojinin gösterilmemesi halinde tatminkar bir oftalmolojik değerlendirmenin ardından elverişli olarak değerlendirilebilirler. (c)(1)(i) e rağmen, her bir gözde düzeltilmiş görüş keskinliği 6/6 veya daha iyi olmalıdır.

4)Klinik olarak keratokonus teşhisi konulan adaylar bir göz hastalıkları uzmanı tarafından yapılacak muayenenin tatminkâr sonuç vermesi koşuluyla sağlık açısından uçuşu ve görevi yapmaya uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler. Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS'ye sevk edilmelidir.

e)Binoküler fonksiyon

1)İlgili olduğu yerde uygun düzeltici önlemler dikkate alınarak, normal binoküler fonksiyonlara sahip olmayan ve lisansın imtiyazlarını kullanmayı tehlikeye atabilecek tıbbi durumları bulunan Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası sahipleri sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

2)Diplopiden muzdarip olan adaylar sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

f)Görme alanları

İlgili olduğu yerde uygun düzeltici önlemler dikkate alınarak, normal görme alanlarına sahip olmayan ve lisansın imtiyazlarını kullanmayı tehlikeye atabilecek tıbbi durumları bulunan Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası sahipleri sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler.

g)Göz ameliyatı geçirmiş olan adaylar sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun olmadıkları yönünde değerlendirilirler ancak oftalmolojik değerlendirmenin tatminkâr bir sonuç vermesi koşuluyla sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilirler.

h) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

1) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

2) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

i) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

h)Gözlükler ve kontakt lensler:

1)Tatminkâr düzeyde görme fonksiyonu ancak düzeltme yolu ile sağlanabiliyor ise, gözlükler veya kontak lensler optimal görüş fonksiyonu sağlamalı, iyi tolere edilmeli ve havacılık alanında kullanıma uygun olmalıdır.

2)İlgili lisansın imtiyazlarının tatbiki sırasında görme gerekliliklerini karşılamak için birden fazla gözlük kullanılmaz.

3)İlgili lisansın imtiyazlarının tatbiki sırasında uzak görüş için gözlük veya kontakt lens takılmalıdır.

4)Yakın görüş için, lisansın imtiyazlarının tatbiki sırasında el altında yakın gözlüğü bulundurulmalıdır.

5)Lisansın imtiyazlarının tatbiki sırasında gerektiğinde hemen kullanabilmek için yedek bir düzeltici gözlük el altında bulundurulmalıdır.

6)Lisansın imtiyazlarının tatbiki sırasında kontakt lens kullanılıyor ise, uzak görüş için hazırlanmış, monofokal, renklendirilmemiş ve iyi tolere edilmiş kontakt lensler kullanılmalıdır.

7)Büyük kırma kusuruna sahip olan kişiler kontakt lens veya yüksek endeksli gözlük camı kullanmalıdırlar.

8)Ortokeratolojik lensler kullanılmamalıdır.

* AMS, tıbbi gereklilikleri sınırda sağlayan ya da sınırda sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

Renkli görme

MED.B.075

a)Adaylar lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde kullanabileceklerine dair gerekli renkleri kolayca algılayabildiklerini gösteremedikleri takdirde elverişsiz sayılırlar.

b)Muayene ve değerlendirme

1)Adayların ilk kez tanzim edilecek sağlık sertifikası için Ishihara testinden geçmeleri gerekmektedir. Ishihara testinden geçmeleri halinde renkleri ayırt etme kabiliyetine sahip oldukları değerlendirilebilir.

2)Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikaları bağlamında,

i)İshihara testinden geçemeyen başvuru sahiplerinin renkleri ayırt etme kabiliyetine sahip olup olmadıklarını tespit etmek amacı ile ayrıca CAD (Colour Assessment and Diagnosis) testi istenilir. CAD testi yapılamadığı durumlarda veya TUT önerilmesi durumunda aşağıda geçen ileri renk algılama testlerinden en az birinden başarılı olmaları gerekmektedir.

A) Anomaloskopi (Nagel veya eşdeğeri). Bu test, renk değerlendirmesi trikromatik ise ve eşleşme aralığı 4 ölçek birimi veya daha az ise başarılı sayılır.

B) Başvuru sahibi, Genel Müdürlükçe uygun görülen güncel fener testlerini (Lantern) hatasız geçtiği takdirde test başarılı sayılır.

ii) Başvuru sahiplerinin normal trikromat olmaları veya (i) alt bendinde istenilen şartları sağlayarak lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde kullanabileceklerine dair gerekli renkleri kolayca algılayabildiklerini göstermeleri gerekmektedir.

iii) Genel Müdürlükçe belirlenen ileri renk algılama testlerinden herhangi birinden başarısız olunması durumunda başvuru sahipleri elverişsiz olarak kabul edilir.

3) (**Değişik:**) CPL veya ATPL sahibi pilotlar ile lisans sınavına girmeye hak kazanan öğrenci hava trafik kontrolör veya lisanslı hava trafik kontrolörlerinin AeMC tarafından yapılan her türlü muayenesinde diskromotopsi şüphesi durumunda MED.B.075 (b) fıkrası uygulanır. Adı geçen ileri renk algılama testlerinin referans değer gerekliliklerini sınırda sağlayamayan ancak renkli görme kusurunun havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren göz hekimi tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen kişiler için AMS tarafından kişinin son 10 (on) yıllık sürede görev yaptığı işletme/işletmeler bünyesinde görme kusuruna yönelik herhangi bir raporlama olup olmadığı da araştırılarak TUT veya ÇOD yapılması istenebilir. TUT veya ÇOD için kişi aşağıdaki asgari gereklilikleri sağlamalıdır;

i) TUT için Hava araçlarının veya ÇOD için Hava seyrüsefer ve çalışma ortamı cihaz ekranlarını ve göstergelerini zamanında, doğru bir şekilde okuması ve yorumlaması,

ii) TUT için Arazi, mania ve bunlara ait görsel uyarıları zamanında tanımlaması,

iii) Yakınlardaki diğer hava ve yer araçlarının ışıkları, pist aydınlatma sistemleri vb. gibi havacılık ışıklarının yerini, rengini ve önemini zamanında görsel olarak tespit etmesi.

c) Sınıf 2 sağlık sertifikaları bağlamında, adayların renkleri tatminkâr bir şekilde algılayamaması durumunda ileri renk algılama testinden geçemeyen adaylar izin verilen düzeyde dikromatizm ve akromatopsi olmaması durumunda uçuş imtiyazları sadece gündüz uçuşları ile sınırlandırılır.

1) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

2) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

3) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

i) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

ii) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

iii) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

4) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

ç) (**Mülga: 11/09/2020 - 8243**)

Kulak-burun-boğaz

MED.B.080

a)Adaylar ağız içi boşluğu, dişler ve gırtlak da dâhil olmak üzere, kulakların, burnun, sinüslerin veya boğazın kendisinin veya adneksi ile ilgili olarak lisansın imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikine mani olacak herhangi bir fonksiyonel anomali ya da kalıtsal veya edinilmiş, akut ya da kronik aktif bir patoloji veya ameliyatı ya da travması sekellerinden muzdarip olmamalıdır.

b)İşitme kabiliyeti ilgili lisansların imtiyazlarının emniyetli bir şekilde tatbikini sağlayacak düzeyde olmalıdır.

c)Muayene

1)Rutin kulak-burun-boğaz muayenesi, tüm ilk, temditve yenileme muayenelerinin bir parçası olmalıdır.

i) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

ii) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

iii) (Mülga: 11/09/2020 - 8243)

2)Tüm muayenelerde işitme kabiliyeti test edilmelidir. Başvuru sahibi, her kulak için 2 metre mesafeden ve başvuru sahibinin sırtı Yetkili Tabip veya AME `ye dönük şekilde yapılan testlerde, konuşmayı doğru şekilde anlamalıdır.

i)Sınıf 1 sağlık sertifikaları ve Sınıf 2 sağlık sertifikaları bağlamında, sahip olunan lisansa aletli uçuş yetkisinin eklenecek olması durumunda, işitme kabiliyeti ilk muayene sırasında ve 40 yaşına kadar her 5 yılda bir ve sonrasında her 2 yılda bir müteakip temdit veya yenileme muayenelerinde saf ton odiyometrisinde test edilir. Sınıf 3 sağlık sertifikaları bağlamında, işitme kabiliyeti ilk muayene sırasında ve 40 yaşına kadar her 4 yılda bir ve sonrasında her 2 yılda bir müteakip temdit veya yenileme muayenelerinde saf ton odiyometrisinde test edilir.

ii)Saf ton odiyometrisinde yapılan testlerde ilk kez başvuran adayların işitme kaybı ayrı ayrı her bir kulakta 500, 1 000 veya 2 000 Hz frekanslarının herhangi birinde 35dB'den ve 3 000 Hz'de 50dB'den fazla olmamalıdır. Temdit veya yenileme için başvuran ve bu değerlerden daha yüksek işitme kaybı bulunan adayların yılda bir saf ses odyometri ve konuşmayı ayırt etme testleri ile takibi yapılmalıdır. Tek frekansta işitme kaybının 10 desibel ve üzerinde kötüleşmesi veya konuşmayı ayırt etme skorunun (SDS) % 70 ve altında olması halinde serbest sahada işitme cihazı ile elverişlilik durumunun yeniden değerlendirilmesi gerekir.

3)İşitme Cihazı Kullanımı:

i)İlk muayene: İşitme gerekliliklerine uymak için işitme cihazlarına ihtiyaç duyulması elverişsizlik oluşturur.

ii)Temdit ve yenileme muayeneleri: İşitme cihaz(lar)ının veya uygun bir prostetik cihazın kullanımı operasyonel ortamda tam fonksiyonel tetkikle değerlendirildiğinde normal standardı başaracak şekilde işitmeyi iyileştiriyorsa bir elverişlilik değerlendirmesi düşünülebilir.

iii)Normal işitme standardını başarmak için bir prostetik cihaza ihtiyaç duyuluyorsa, yedek ekipman ve pil gibi yedek aksesuarlar lisansın imtiyazları kullanılırken hazır bulundurulmalıdır.

d)Sağlık sertifikası için başvuran ve aşağıda belirtilen sağlık sorunlarına sahip olan kişilerin sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirme yapılabilmesi için bu kişilerin AMS'ye sevk edilmeleri ve KBB yönünden değerlendirmeye tabi tutulmaları gerekmektedir:

1)Hipoakuzi,

2)İç kulakta veya orta kulakta akut veya kronik aktif bir patolojik süreç,

3)Kulak zarlarında iyileşmemiş delinme veya fonksiyon bozukluğu,

4)Östaki Tüpü fonksiyon bozukluğu,

5)Vestibül fonksiyon bozukluğu,

6)Geniz yollarında ciddi tıkanıklık,

7)Sinüs disfonksiyonu,

8)Ağız içi boşluğunda veya üst solunum yollarında ciddi malformasyon veya ciddi, akut veya kronik enfeksiyon,

9)Önemli ölçüde konuşma veya ses bozukluğu,

10)İç veya orta kulak cerrahisine bağlı sekel.

e)Havacılık tababet değerlendirmesi:

1)Sınıf 1 sağlık sertifikası için başvuran ve (d) fıkrasının 1'inci, 4'üncü ve 5'inci bentlerinde geçen sağlık sorunları bulunan kişiler AMS'ye sevk edilir.

2)Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran ve (d) fıkrasının 1'inci, 4'üncü ve 5'inci bentlerde geçen sağlık sorunları bulunan kişiler AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek, belirlenen itiraz ve kontrol AeMC'lerine sevk edilirler.

3)Sınıf 3 sağlık sertifikası için başvuran ve (d) fıkrasının 1,2,3,5,8 ve 9. bentlerinde geçen sağlık sorunları bulunan kişiler AMS'ye sevk edilir.

*AMS, tıbbi gereklilikleri sınırdan sağlayan ya da sınırdan sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

Dermatoloji

MED.B.085

Başvuru sahiplerinin ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel dermatolojik bir kusura sahip olanlar elverişsiz olarak değerlendirilir.

Onkoloji

MED.B.090

a)Başvuru sahiplerinin ilgili lisansın imtiyazlarını emniyetli bir şekilde tatbik etmelerini engellemesi muhtemel birincil ya da ikincil habis bir hastalıktan muzdarip olmamaları gerekmektedir.

b)Habis hastalığın tedavisinin ardından sağlık açısından uçuşa veya göreve uygun oldukları yönünde değerlendirilebilmeleri için yapılacak onkolojik değerlendirmeden tatminkâr bir sonuç alınması gerekmektedir. Sınıf 1 veya 3 sağlık sertifikası için başvuran kişiler AMS'ye sevk edilmelidir. Sınıf 2 sağlık sertifikası için başvuran adayların sağlık açısından uçuşa uygunlukları AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde istişare edilerek değerlendirilmelidir.

c)İntraserebral habis tümörü bulunan ya da klinik olarak bu tür bir teşhisin konulduğu adaylar elverişsiz olarak değerlendirilir.

*AMS, tıbbi gereklilikleri sınırda sağlayan ya da sınırda sağlayamayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinden uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi (TUT) veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) yapılmasını isteyebilir.

KISIM 3 - LAPL sağlık sertifikalarına özgü gereklilikler

LAPL sertifikası için başvuran kişilere yönelik sağlık muayenesi ve/veya değerlendirmesi MED.B.095

a) LAPL sağlık sertifikası için başvuran kişiler en iyi tıbbi uygulamalara dayanılarak değerlendirilir.

b) Başvuru sahibinin tüm sağlık geçmişine özel olarak dikkat edilmelidir.

c) İlk değerlendirmede ve 50 yaşından sonraki tüm müteakip değerlendirmelerde ve başvuru sahibinin tıbbi açıdan geçmiş kayıtlarının mevcut olmadığı durumlarda yapılacak tüm değerlendirmelerde muayeneyi gerçekleştiren kişi en azından aşağıda belirtilen unsurları muayeneye dâhil eder:

- 1) Klinik muayene,
- 2) Tansiyon,
- 3) İdrar tahlili,
- 4) Görme kabiliyeti,
- 5) İşitme kabiliyeti.

d) İlk değerlendirmenin ardından 50 yaşına kadar yapılacak müteakip muayenelere aşağıda belirtilen unsurlar dâhil edilir:

- 1) LAPL sahibinin tıbbi açıdan geçmişinin değerlendirilmesi,
- 2) Yukarıda (c) fıkrasında yer alan unsurların AeMC, AME, GMP veya Yetkili Tabip tarafından en iyi tıbbi uygulamalar doğrultusunda gerekli görülenleri.

ALT BÖLÜM C - Kabin Ekibinin Sağlık Açısından Uçuşa Uygunluğuna Özgü Gereklilikler

KISIM 1 - Genel gereklilikler

Genel

MED.C.001

Kabin ekibi üyeleri bir hava aracında havacılık emniyet kurallarında öngörülen görevlerini ve sorumluluklarını ancak işbu Bölümde belirtilen gereklilikleri karşıladıkları takdirde yerine getirebilirler.

Sağlık muayeneleri

MED.C.005

a)Kabin ekibi üyeleri kendilerine yüklenen emniyet görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmelerini engelleyebilecek inkapasiteye neden olabilecek fiziksel veya zihinsel herhangi bir hastalıktan muzdarip olmadıklarını kanıtlamak amacı ile sağlık değerlendirmesine tabi tutulur.

b)Tüm kabin ekibi üyeleri bir hava aracında ilk defa görevlendirilmeden önce, tıbbi açıdan geçmiş kayıtlarının mevcut olmadığı durumlarda yapılacak tüm değerlendirmelerde ve sonrasında her 60 ayda bir sağlık değerlendirmesine tabi tutulmalıdır.

c)MED.D.040'da belirtilen gerekliliklerin karşılanması halinde sağlık muayeneleri bir AeMC, AME, OHMP veya Yetkili tabip tarafından icra edilir.

d)Havacılık sağlık muayenesi için sevk edilen, konsültasyon istenilen, kontrol muayenesi gereken ve SHT-APAM Talimatı uyarınca havacılık muayenesi ile takip gereken durumlarda söz konusu muayenelere 5 (beş) iş günü içerisinde girmeyen kabin ekibi üyeleri veya bu Talimatın 12 nci maddesinde belirtilen diğer havacılık personeli görevlerini ve yetkilerini tatbik edemez.

e)İtiraz ya da kontrol muayenesi talep edilmesi sonrası yapılan havacılık sağlık muayeneleri neticesinde bu Talimat hükümlerine aykırılık bulunmadığı durumlarda, sağlık muayene raporları AMS veya itiraz ve kontrol AeMC'leri tarafından düzenlenir.

KISIM 2 - Kabin ekibinin tabi tutulacağı Havacılık tababet değerlendirmesine özgü gereklilikler

Genel

MED.C.020

Kabin ekibi üyeleri aşağıda belirtilen rahatsızlıklara veya hastalıklara sahip olmamalıdır:

a)Kalıtsal veya edinilmiş anomali,

b)Aktif, gizli, akut veya kronik hastalık ya da bozukluk,

c)Yara, incinme veya ameliyat sekeli,

d)Tedavi, teşhis ya da önleme amaçlı, reçeteli veya reçetesiz ilaçların emniyet görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmelerini engelleyebilecek fonksiyonel inkapasiteye neden olabilecek etkileri ya da yan etkileri.

Havacılık tababet değerlendirmelerinin içeriği

MED.C.025

a)Yapılacak ilk sağlık muayenesi en azından aşağıdaki unsurları içermelidir:

1)Kabin ekibi üyelerinin tıbbi açıdan geçmişinin değerlendirilmesi,

2)Aşağıdaki sistemlerin klinik muayenesi:

i)Kardiyovasküler sistem,

ii)Solunum sistemi,

iii)Kas iskelet sistemi,

iv)Kulak-burun-boğaz,

v)Zihin sağlığı,

vi)Nöroloji,

vii)Görme sistemi,

viii.Renkli görme.

b)Müteakiben yapılacak tüm sağlık muayenelerinde aşağıda belirtilen unsurlar yer almalıdır:

1)Kabin ekibi üyelerinin tıbbi açıdan geçmişinin değerlendirilmesi,

2)En iyi tıbbi uygulamalar doğrultusunda gerekli görülmesi halinde klinik muayene,

c)Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında herhangi bir şüphe duyulması halinde geçmiş muayenesinde eksik yapılan tetkik ve muayene olduğu tespit edilirse veya klinik endikasyon üzerine, kabin ekibi üyelerine yönelik sağlık değerlendirmesine AeMC, AME, OHMP'nin veya Yetkili Tabibin gerekli gördüğü ilave sağlık muayeneleri, tahlilleri veya araştırmaları da dâhil edilir. Bu Talimat ve SHT-APAM Talimatı uyarınca alkol ya da psikoaktif maddelerin kullanımı pozitif kabul edilen durumlarda geçici elverişsizlik ve SHT-APAM Talimatında belirtilen kısıtlama kararları AeMC tarafından alınır ve bildirilir. Yasadışı madde kullanımı söz konusu ise bu durum yasal mercilere AeMC tarafından bildirilir.

KISIM 3 - Kabin Ekibi üyeleri ve adayları için ilave gereklilikler

Kabin ekibi sağlık muayene raporu

MED.C.030

a)Her bir sağlık değerlendirmesinin ardından Kabin ekibi onayı için başvuran ya da kabin ekibi onayına sahip olan kişilere:

1)Kabin ekibi onayı için başvuran ya da kabin ekibi onayına sahip olan kişilere AeMC, AME, OHMP veya Yetkili tabip tarafından bir kabin ekibi sağlık muayene raporu verilir.

2)Kabin ekibi onayı için başvuran ya da kabin ekibi onayına sahip olan kişiler ilgili bilgileri veya kabin ekibi sağlık muayene raporunun bir suretini hizmetlerinden faydalanan işletmelere sunar.

b)Kabin ekibi sağlık muayene raporunda sağlık değerlendirmesinin tarihi, kabin ekibi üyesinin sağlık açısından uçuşa uygun olduğu veya olmadığı, müteakiben gerçekleştirilmesi gereken ilk sağlık değerlendirmesinin tarihi ve varsa kısıtlamalar belirtilir. Diğer tüm unsurlar MED.A.015 uyarınca hasta-doktor mahremiyetine tabi olur.

Kısıtlamalar

MED.C.035

a)Kabin ekibi onayına sahip olan kişilerin 2. Kısımda belirtilen gereklilikleri karşılayamamaları durumunda, AeMC, AME, OHMP veya Yetkili Tabip, bir ya da daha fazla sayıda kısıtlama uygulanması durumunda kabin ekibi görevlerini emniyetli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceklerini değerlendirir.

b)Kabin ekibi onayı ile tanınan imtiyazların tatbikine ilişkin kısıtlamalar kabin ekibi sağlık muayene raporunda belirtilmeli ve sadece AME ya da AeMC tarafından veya AMS ile, AMS tarafından bildirilen şekilde işaretare edilerek, bir OHMP veya Yetkili Tabip tarafından kaldırılmalıdır.

ALT BÖLÜM D - Uçuş Tabipleri (AME), Yetkili Tabip, Aile Hekimleri (GMP), İş Yeri Hekimleri (OHMP)

KISIM 1 - AME ve Yetkili Tabip

İmtiyazlar

MED.D.001

a)AME veya Yetkili Tabip imtiyazları Sınıf 2, 3 ve LAPL sağlık sertifikalarını ve sağlık muayene raporlarını tanzim etmek, temdit etmek, yenilemek ve gerekli sağlık muayenelerini ve değerlendirmelerini icra etmektir.

b)AME'ler, MED.D.015'te belirtilen gereklilikleri karşılamaları durumunda, imtiyazlarının kapsamının Sınıf 1 sağlık sertifikasının temdidine ve yenilenmesine yönelik sağlık muayenelerini de içerecek şekilde genişletilmesi başvurusunda bulunabilirler.

c)Yetkili Tabip veya AME'nin imtiyazlarının kapsamı ve tabi olunan koşullar yetki belgesi üzerinde belirtilmelidir.

d)AME'ler için "Uçuş Tabibi Yetki Belgesi", Yetkili Tabipler için "Yetkili Tabip Yetki Belgesi" düzenlenir. Yetki sahipleri Genel Müdürlükçe kendilerine yetki verilen bölgede ve yetki verilen uçuş muayenesini yaparlar. AME'ler ve Yetkili Tabipler bu Talimat uyarınca düzenlenmiş birden fazla yetki belgesine sahip olamazlar.

e)AME'ler en fazla bir sağlık kuruluşunda, Yetkili Tabipler en fazla bir ilde yetkili olarak çalışabilir. AME'lerin yetkileri yetki aldıkları sağlık kuruluşunda çalıştıkları sürece geçerlidir.

f)Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen HTEK onaylı eğitim ve kurs belgesine sahip olan Yetkili Tabip veya AME'ler, Türkiye Cumhuriyeti dışında yetkili bir otoritede imtiyazlarını icra etmek için başvurmaları ve uygun görülmesi halinde bu durum hakkında MED.D.015 gerekliliklerini sağlayacak şekilde başvuru ve uygun görülme yazıları ve ekleriyle AMS'yi bilgilendirmeleri gerekmektedir.

g)Diğer ülkelerin sivil havacılık otoriteleri tarafından yetkilendirilmiş Uçuş Tabipleri, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmeleri sonrası, Ulusal mevzuat kapsamında zorunlu kılınan diğer gerekliliklerin sağlanması şartı ile Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde havacılık sağlık muayenesi gerçekleştirebilirler.

Başvuru

MED.D.005

a)Yetkili Tabip veya AME yetki belgesine ilişkin başvurular AMS tarafından bildirilen şekil ve surette yapılmalıdır.

b)Yetkili Tabip veya AME yetki belgesi için başvuran kişilerin aşağıdaki bilgi ve belgeleri AMS'ye vermeleri gerekmektedir:

1)Kişisel bilgileri ve iş adresleri,

2)Havacılık tıbbi konusunda müracaat ettikleri imtiyazlara uygun bir eğitim kursunu tamamlamış olduklarını gösteren bir sertifika da dâhil olmak üzere MED.D.010'da öngörülen gereklilikleri karşıladıklarını gösteren belgeler,

3)Yetkili Tabip veya AME 'nin sağlık sertifikalarını işbu Talimatta belirtilen gerekliliklere dayanarak tanzim edeceğine yönelik yazılı bir beyan.

c)Birden fazla otorite adına havacılık personeli sağlığı ve diğer branşına yönelik sağlık muayenesi icra etmesi durumunda, Yetkili Tabip veya AME mesleğini icra ettiği tüm yerlere ilişkin bilgileri AMS'ye sunar.

AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP yetki belgesinin tanzimine ilişkin gereklilikler

MED.D.010

Yetkili Tabip veya AME yetki belgesi başvurusunda bulunanlara aşağıdaki koşulları sağlamaları halinde yetki belgesi düzenlenir:

a) Hekimlik yapma vasfına ve diplomasına tercihen uzmanlık eğitimi tamamlama belgesine sahip olmalıdır.

b) Havacılık tıbbı konusunda Çalışma Ortamı Değerlendirmesi (ÇOD) ve uygulamalı muayene metodlarını içeren temel eğitim kursuna katılmış olmalıdır.

c) Aşağıda belirtilen hususları AMS'ye kanıtlamaları gerekmektedir:

1) Sağlık muayenelerini gerçekleştirmeye uygun imkânlara, usullere, dokümantasyona ve işler vaziyetteki ekipmana sahip olduklarını,

2) Hasta-doktor mahremiyetinin korunması için gereken usullere ve koşullara sahip olduklarını.

d) Yetkili Havacılık Tıp Merkezine ilk yetki başvurusunda bulunan AME'ler ile, Yetkili Tabip, OHMP ve GMP'ler Genel Müdürlüğe sunum yapması istenir. Daha önce AME veya Yetkili Tabip olarak görev yapmış kişiler ise gerekli görülmesi halinde Genel Müdürlüğe sunum yapması istenir. Sunum sonucu uygun değerlendirilen ve bu Talimat gerekliliklerini sağlayan kişilere yetkili havacılık tıp merkezinde çalışılacaksa yetki belgesi düzenlenir. Yetkili havacılık tıp merkezinden hizmet alınmadığı durumlar için yerinde denetim gerçekleştirilir.

e) Başvuru sahibinin;

1) Havacılık Tıbbına ilişkin Ulusal ve uluslararası mevzuatı,

2) Pozisyonuna ve yetki talebinde bulunulan muayene sınıflarına ilişkin görev ve sorumluluklarının neler olduğunu,

3) Genel Müdürlük otomasyon sistemlerini,

4) Yetkilendirileceği Havacılık Tıp Merkezine Genel Müdürlük tarafından yapılan son iki denetlemede tespit edilen bulguların durumunu (yalnızca AeMC lerde çalışacak AME'ler için geçerlidir),

5) Genel Müdürlük görev ve sorumluluklarını bilmesi ve bunlarla ilgili bir dosya hazırlayarak SHSK'ye sunum yapması ile SHSK tarafından başvuru sahibi hakkında bildirilen tavsiye niteliğindeki görüş dikkate alınarak yeterlilik değerlendirilmesi yapılır.

f) SHSK tarafından gerçekleştirilen ilk yeterlilik değerlendirmesi hakkında olumsuz karar verilen başvuru sahipleri, ikinci bir yeterlilik değerlendirmesine kabul edilir. İkinci yeterlilik değerlendirmesinde de başvurusu olumsuz değerlendirilen başvuru sahiplerinin sonraki yetki başvurusu aynı takvim yılı içerisinde kabul edilmez.

Yetkili Tabip veya AME Yetki imtiyazları

MED.D.011

Aşağıda bildirilen sertifika ve raporlar için yetkilendirilen Yetkili Tabipler ilk ve yenileme muayeneleri hariç olmak üzere her türlü temdit muayenelerini yapabilirler. Aşağıda bildirilen sertifika ve raporlar için yetkilendirilen AME ler ise her türlü ilk, temdit ve yenileme muayenelerini yapabilirler.

- a) Sınıf 2,3 sağlık sertifikası,
- b) LAPL sağlık sertifikası,
- c) Kabin ekibi ve Diğer Havacılık Personeli sağlık muayene raporu

AME yetki imtiyazların kapsamının genişletilmesine ilişkin gereklilikler

MED.D.015

AME yetki belgesi imtiyazlarının kapsamını Sınıf 1 sağlık sertifikalarının temdidini ve yenilenmesini içerecek şekilde genişletme başvurusunda bulunan adayların:

- a) Geçerli bir AME yetki belgesine sahip olmaları,
- b) Başvuru tarihinden önceki 3 yıl içerisinde Sınıf 2 sağlık sertifikalarının veya eşdeğerlerinin tanzimine, temdidine ve yenilenmesine yönelik olarak en az 30 havacılık sağlık muayenesi icra etmiş olmaları,
- c) Havacılık tıbbi konusunda ileri düzeyde eğitim kursuna katılmış olmaları,
- d) AeMC'de ve/veya lisans veren otorite gözetimi altında uygulamalı en az 5 gün eğitim almış olmaları gerekmektedir,
- e) AeMC bünyesinde AME olarak çalışmak için yetki belgesi başvurusu yapan Hava ve Uzay Hekimleri için bu madde hükümleri aranmaz.

Havacılık tıbbi eğitim kursu

MED.D.020

- a) Havacılık tıbbi eğitim kursları bu kursları düzenleyen kurumun ticari merkezinin bulunduğu ülke yetkili otoritesi tarafından onaylanmış olmalıdır. Kursu düzenleyen kurum kurs müfredatının yeterli olduğunu ve eğitim vermekle görevlendirilen kişilerin yeterli düzeyde bilgiye ve tecrübeye sahip olduklarını kanıtlamalıdır.
- b) Tazeleme eğitimi yerine geçen etkinlikler hariç olmak üzere Kurs öncesi seviye tespit sınavı ve kursların sonunda kurs içeriğinde yer alan tüm konuları kapsayan yazılı bir sınav yapılır.
- c) Kursu düzenleyen kurum, sınavları başarıyla geçen adaylara birer kurs tamamlama sertifikası tanzim eder.
- d) Genel Müdürlük yurtdışından alınan kurs ve eğitimlerin uygunluğunu ayrıca değerlendirebilir.

AME, Yetkili Tabip, GMP veya OHMP yetki belgeleri üzerinde yapılacak değişiklikler

MED.D.025

- a) AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP'ler aşağıda belirtildiği şekilde, yetkilerini etkileyecek nitelikteki değişiklikleri AMS'ye bildirmelidir:

- 1)T.C. Sağlık Bakanlığı ve diğer bakanlıklar tarafından yürütülen bir disiplin kovuşturmasına ya da soruşturmasına tabi tutulması,
- 2)Müracaat sırasında yapılan beyanların içeriği de dâhil olmak üzere yetki belgelerinin düzenlendiği koşullarda meydana gelen değişiklikler ve yetki devamı için istenilen gerekliliklerin artık sağlanamaması,
- 3)Yetki belgelerinin tanzimi için belirtilen gerekliliklerin artık karşılanamıyor olması,
- 4)Başvuru sahiplerine ait değerlendirmeye esas muayeneler sırasında öğrenilen uçuş emniyeti açısından önemi bulunan yanlış bilgilendirme ve neticenin suistimal edilerek kabul edilmesi, kayıtlara hatalı olarak geçirilmesine izin verilmesi veya tahrifatının resmi yazı ile AMS ye doğru olarak iletilmesi yerine AMS den gizlenmesi ve varsa hatalı durumun sürdürülmesi,
- 5)İşyerinde veya kayıtlı ikamet adresinde meydana gelen değişiklikler,
- 6)Yapılan planlı veya plansız denetimlerde AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP uygulamalarının bulgu içermesi,
- 7)AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP `nin yetki askı veya iptal talebi.

b)(a) fıkrasında bildirim istenilen değişikliklerin AMS'ye bildirilmemesi, yetki belgesini askıya alan ya da iptal eden AMS tarafından tesis edilecek karara dayanılarak, AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP yetki belgesinin imtiyazlarının askıya alınmasına, kısıtlanmasına ya da bir daha verilmemek üzere yetki iptaline neden olur.

c)AMS ye bildirim olup olmadığına bakılmaksızın (a) fıkrasında bildirim istenilen (1), (2) ve (3) numaralı değişiklikler gerçekleştiği andan itibaren yetki belgesini askıya alan ya da iptal eden AMS tarafından tesis edilecek karar bildirilinceye kadar AME, Yetkili Tabip, OHMP veya GMP yetkisi askıya alınmış sayılır.

AME yetki belgelerinin geçerlilik süresi

MED.D.030

AME yetki belgeleri en fazla 3 yıl için tanzim edilir.

Yetki sahibinin başvurusu üzerine yetki belgesi aşağıda belirtilen koşullara tabi olmak kaydıyla temdit edilir:

- a)Yetki Belgesi sahibinin hekimlik yapmak için gereken genel koşullara uymaya devam etmekte olması ve ulusal mevzuat uyarınca mesleki sicil kaydının devam etmekte olması,
- b)Sınıf 1 havacılık sağlık muayenesi gerçekleştirme yetkisine sahip AME'lerin yılda bir, Sınıf 2 yetkisine sahip AME'ler ile Yetkili Tabiplerin yetkilendirildikleri süre içerisinde iki kere, havacılık tıbbi konusunda Genel Müdürlük tarafından kabul gören tazeleme eğitimini almış olması (Bir tıp fakültesinin Hava ve Uzay Hekimliği Bilim Dalı/Anabilim Dalında Uzmanlık eğitimini tamamlayarak "Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanı" unvanını alan tıp doktorları ilave bir eğitime gerek duyulmadan havacılık tıbbi eğitimini almış kabul edilir. Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanlarının tazeleme eğitimi almalarına gerek duyulmaz),
- c)Her yıl en az 10 havacılık sağlık muayenesi veya eşdeğerini icra etmesi,
- d)Yetki Belgesinde yazılı koşullara uymayı sürdürmekte olması,
- e)İmtiyazlarını bu Talimata uygun bir şekilde tatbik ediyor olması,

f)Havacılık tıbbı alanındaki yetkinliğini AMS tarafından belirtilen düzenlemeler çerçevesinde koruduğunu gösterebilmesi,

g)Son yetki bitiş tarihi üzerinden 5 yıldan daha fazla bir süre geçmiş olması durumunda bir önceki yıl içerisinde havacılık tıbbı konusunda Genel Müdürlük tarafından kabul gören tazeleme eğitimi almış olması ve AMS'de ya da bir AeMC'de 2 gün uygulamalı bir eğitimi başarıyla tamamlamış olması,

ğ)MED.D.010 gerekliliklerini sağlaması.

h)Yetkisi devam eden AME'ler, her takvim yılının son ayında bu maddenin (b) ve (c) fıkralarında belirtilen yetkilendirildikleri sınıf için istenilen şartları sağladıklarını kanıtlayan belgeleri Genel Müdürlüğe göndermekle yükümlüdürler. Belirtilen Süresi içerisinde kanıt belgelerin gönderilmediği durumlarda tazeleme eğitimi gerçekleştirilmeyen sınıfa ait yetkilendirme; tazeleme eğitimi için istenilen gereklilik sağlanıncaya kadar askıya alınmış sayılır.

KISIM 2 - GMP

GMPlere özgü gereklilikler

MED.D.035

a)Genel Müdürlük tarafından gerek görülmesi halinde GMP'ler aşağıda belirtilen gerekliliklere uymak koşuluyla periyodik LAPL Sağlık sertifikası tanzim edebilirler:

- 1)Başvuru sahibinin tüm sağlık kayıtlarına gerektiği şekilde ulaşabilmeleri,
- 2)Ulusal mevzuatta belirtilen ilave gerekliliklere uymaları,

b)LAPL sertifikası tanzim edebilmeleri için pratisyen hekimlerin (GMP) Havacılık Tıbbı eğitimi almış olmaları ve ulusal yasalar doğrultusunda hekimlik için belirtilen tüm vasıflara ve lisanslara sahip olmaları gerekmektedir,

c)GMP'ler faaliyetlerini AMS tarafından bildirilen şekilde yürütürler.

d)GMP Yetki belgeleri en fazla 2 yıl için tanzim edilir.

KISIM 3 - OHMP

OHMPlere özgü gereklilikler

MED.D.040

Genel Müdürlük tarafından gerek görülmesi halinde OHMP'ler aşağıda belirtilen koşullara uymaları kaydıyla sadece kabin ekibinin periyodik havacılık sağlık muayenelerini icra ederler:

- a)Hekimlik lisansına sahip olmaları ve ulusal mevzuat doğrultusunda işyeri hekimliği yapma vasfına sahip olmaları,
- b) Havacılık tıbbı eğitimi almaları ve kabin ekibinin çalışma ortamı konusunda gerekli olan bilgilere sahip olmaları,
- c)Ulusal mevzuatlarca öngörülen ilave gerekliliklere uymaları,
- d)OHMP Yetki belgeleri en fazla 2 yıl için tanzim edilir.